Az ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kibővített ötödik tanács)

2004. október 21. *

A T-36/99. sz. ügyben,

a **Lenzing AG** (székhelye: Lenzing [Ausztria] képviselik kezdetben: H.-J. Niemeyer ügyvéd, később: I. Brinker és Soltész U. ügyvédek),

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: V. Kreuschitz és D. Triantafyllou, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: M. Núñez-Müller ügyvéd, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen,

támogatja:

* Az eljárás nyelve: német.

a **Spanyol Királyság** (képviseli: N. Díaz Abad, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

beavatkozó,

a 2000. szeptember 20-i 2001/43/EK bizottsági határozat (HL 2001. L 11., 46. o.) által módosított, a Sniace, SA-nak (Torrelavega, Cantabria) Spanyolország által nyújtott állami támogatásról szóló 1998. október 28-i 1999/395/EK bizottsági határozat (HL 1999. L 149., 40. o.) részleges megsemmisítése iránt benyújtott kérelme tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA
(kibővített ötödik tanács),

tagjai: R. García-Valdecasas elnök, P. Lindh, J. D. Cooke, H. Legal és M. E. Martins Ribeiro bírák,

hivatalvezető: D. Christensen tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2003. október 23-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Az alkalmazandó nemzeti jogszabályok

1 Az általános társadalombiztosítási törvény egységes szerkezetbe foglalt szövegének jóváhagyásáról szóló, 1994. június 20-i 1/1994. sz. királyi rendelet (BOE 154. sz., 1994. június 29., 20 658. o., a továbbiakban: társadalombiztosítási törvény) 20. cikke szerint:

„(1) A társadalombiztosítási járuléktartozásra, az e járulékra kivetett pótlékra, valamint az egyéb társadalombiztosítási tartozásra fizetési halasztás, illetve részletfizetés engedélyezhető.

[...]

(3) A társadalombiztosítási tartozásra adott fizetési halasztás, illetve részletfizetés rendeleti úton megállapított formában és feltételekkel engedélyezhető. Érvényességéhez a fizetési halasztást, illetve részletfizetést engedélyező határozatnak a hatályos rendeleti előírásokkal összhangban kötelmi vagy dologi jogosultságot létrehozva meg kell határoznia a kötelezettség biztosítékát, kivéve, ha rendkívüli körülmények ettől eltérést indokolnak.

(4) A társadalombiztosítási tartozásra adott fizetési halasztás, illetve részletfizetés engedélyezése esetén a fizetési halasztás, illetve részletfizetés engedélyezésétől a fizetés időpontjáig a törvényi kamatok módosításáról szóló, 1984. június 29-i 24/1984. sz. törvény rendelkezései értelmében az engedélyezés időpontjában irányadó törvényi kamat jár."

2 A kedvezménnyel érintett tartozáshoz a társadalombiztosítási törvény 27. cikke szerint késedelmi pótlékot kell hozzáadni.

3 A társadalombiztosítási tartozásra adott fizetési halasztás, illetve részletfizetés feltételeit a társadalombiztosítási rendszer forrásai beszedésének általános szabályainak jóváhagyásáról szóló, 1995. október 6-i 1637/1995. sz. királyi rendelet (BOE 254. sz., 1995. október 24., 30 844. o.) határozza meg. A királyi rendelet 40. cikkének (1) bekezdése többek között a következőket tartalmazza:

„A társadalombiztosítási tartozásra fizetési halasztás, illetve részletfizetés az önkéntes fizetés időtartama, illetve a végrehajtási eljárás alatt annak a kötelezettnek a kérelmére engedélyezhető, akinek gazdasági és pénzügyi helyzete, valamint egyéb különleges körülményei, amelyeket a *Tesorería General de la Seguridad Social* (általános társadalombiztosítási kincstár) mérlegel, nem teszik lehetővé tartozásai megfizetését."

4 A társadalombiztosítási járuléktartozás átütemezésével kapcsolatban a társadalombiztosítási rendszer forrásai beszedése általános szabályainak végrehatásáról szóló, 1996. február 22-i munkaügyi és társadalombiztosítási miniszteri rendelet (BOE 52. sz., 1996. február 29., 7 849. o.) 11–27. cikke is tartalmaz rendelkezéseket.

5 A *Fondo de Garantía Salarial* (bérgarancia alap, a továbbiakban: Fogasa) a munkaügyi és társadalombiztosítási miniszter felügyelete alatt működő független intézmény, amely céljai elérése érdekében jogi személyiséggel rendelkezik, perelhet és perelhető. Fő feladata a munkavállalók jogállásáról szóló törvény egységes szerkezetbe foglalt szövegének jóváhagyásáról szóló, 1995. március 24-i 1/1995. sz. királyi rendelet (BOE 75. sz., 1995. március 29., 9 654. o., a továbbiakban: munkavállalók jogállásáról szóló jogszabály) 33. cikke (1) bekezdése szerint az, hogy

„kifizesse a munkavállalóknak a ki nem fizetett munkabért fizetésképtelenség, a fizetések teljesítésének felfüggesztése, csőd vagy a vállalkozás hitelezői közötti versengő helyzet miatt". A 33. cikk (4) bekezdése szerint a Fogasa a megelőlegezett összegek visszafizettetése érdekében a munkavállalók jogutódjaként jár el.

6 A visszafizettetés módjáról a munkavállalók jogállásáról szóló jogszabályt kiegészítő, a Fogasa szervezetéről és működéséről szóló, 1985. március 6-i 505/85. sz. királyi rendelet (BOE 92. sz., 1985. április 17., 10 203. o.) rendelkezik. E rendelet 32. cikke értelmében:

„(1) A követelés érvényesítésének megkönnyítése érdekében a [Fogasa] visszafizetési megállapodásokat köthet, amelyekben meghatározza a visszafizetés módját, határidejét és biztosítékait összeegyeztetve az érvényesítés hatékonyságának követelményét, valamint a vállalkozás működése folyamatosságának és a munkahelyek megőrzésének követelményeit.

Azok után az összegek után, amelyek megfizetését átütemezték, a hatályos jogszabályok szerinti törvényi kamat fizetendő.

(2) A tartozás megfizetését átütemező visszafizetési megállapodás megkötéséről értesíteni kell azt a bírói szervet, amelyik előtt az esetleges végrehajtási eljárás folyamatban van.

(3) A megállapodás megszegése a megállapodás felmondását vonja maga után. A [Fogasa] gyakorolja az őt megillető minden jogot, és kérheti a felfüggesztett eljárások folytatását.

[...]"

7 A Fogasa által előlegezett összegek visszafizetéséről szóló megállapodásokat az 1985. augusztus 20-i munkaügyi és társadalombiztosítási miniszteri rendelet (BOE 206. sz., 1985. augusztus 28., 27 071. o.) szabályozza. A rendelet meghatározza azokat az objektív feltételeket, amelyeket a Fogasának teljesítenie kell, kimondva azt is, hogy ezeket „annak a mérlegelési jogkörnek a keretei között kell alkalmazni, amely lehetővé teszi minden egyes ügy sajátos körülményeinek figyelembe vételét". A rendelet 2. cikkének (1) bekezdése meghatározza azokat a leghosszabb határidőket, amelyeken belül a tartozás megfizetésére halasztás adható. A 3. cikk szerint „megfelelőnek tartott" biztosítékot kell követelni. A 6. cikk (3) bekezdése szerint végül a Fogasa bármely halasztás, illetve részletfizetés iránti kérelmet elutasíthat.

A jogvita alapját képező tényállás

8 A Lenzing AG (a továbbiakban: felperes) egy cellulózrostot (viszkóz, modál és lyocell) gyártó és forgalmazó osztrák társaság.

9 A Sniace, SA (a továbbiakban: Sniace) egy cellulózt, papírt, viszkózrostot, szintetikus rostokat és nátrium-szulfátot gyártó spanyol társaság. Cantabriában (Spanyolország) telepedett le, amely 1995 szeptembere óta az EK-Szerződés 92. cikke (3) bekezdésének a) pontja [jelenleg, módosítást követően, EK 87. cikk (3) bekezdésének a) pontja] szerinti támogatott térségnek minősül.

10 1993 márciusában a spanyol bíróságok a már évek óta gazdasági és pénzügyi nehézségekkel küzdő Sniacét fizetésképtelennek nyilvánították. 1996 októberében a Sniace magánhitelezői olyan egyezséget kötöttek, amely szerint követeléseik 40%-át a Sniace részvényeivé alakították át, és ennek folytán a fizetésképtelenség megszűnt. A Sniace állami hitelezői tartózkodási jogukkal élve nem vettek részt az egyezség megkötésében.

11 1993. november 5-én és 1995. október 31-én a Sniace és a Fogasa megállapodást kötöttek azoknak az összegeknek a Fogasa részére történő visszafizetéséről, amelyeket ez utóbbi a Sniace munkavállalóinak fizetett ki munkabérhátralék és juttatások címén. Az első megállapodás szerint 897 652 789 spanyol pesetát (ESP), valamint 465 055 911 ESP 10%-os törvényi kamatlábbal kiszámított kamatot kellett félévi részletekben nyolc év alatt megfizetni (a továbbiakban: az 1993. november 5-i megállapodás). A második megállapodás szerint 229 424 860 ESP-t, valamint 110 035 018 ESP 9%-os törvényi kamatlábbal kiszámított kamatot kellett félévi részletekben nyolc év alatt megfizetni (a továbbiakban: az 1995. október 31-i megállapodás). A Fogasa követeléseinek biztosítására a Sniace 1995. augusztus 10-én a Fogasa javára két ingatlanán jelzálogjogot jegyeztetett be. 1998 júniusában a Sniace által a két megállapodás keretei között 186 963 594 ESP-t fizetett vissza.

12 1996. március 8-án a *Tesorería General de la Seguridad Social* (általános társadalombiztosítási kincstár, a továbbiakban: társadalombiztosítási pénztár) és a Sniace megállapodást kötöttek, amelynek tárgya a Sniace 1991 februárjától 1995 februárjáig terjedő időszakban keletkezett 2 903 381 848 ESP-t kitevő társadalombiztosítási járuléktartozása megfizetésének átütemezése volt (a továbbiakban: az 1996. március 8-i megállapodás). A megállapodás szerint ezt az összeget, valamint a 9%-os törvényi kamatlábbal kiszámított kamatot 96 havi részletben 2004 márciusáig kellett volna megfizetni. A megállapodást egy 1996. május 7-én kötött megállapodás módosította, amelyik egyéves fizetési halasztást adott, 84 havi részletet és 9%-os törvényi kamatláb alkalmazását írta elő (a továbbiakban: az 1996. május 7-i megállapodás). Miután a Sniace nem tartotta be ezeket a megállapodásokat, a Sniace és a társadalombiztosítási pénztár között 1997. szeptember 30-án megkötött új megállapodás lépett a helyükbe (a továbbiakban: az 1997. szeptember 30-i megállapodás). Ezt tíz év alatt kellett végrehajtani, és 3 510 387 323 ESP megfizetését írta elő az 1991 februárja és 1997 februárja közötti időszakban esedékes társadalombiztosítási járulékhátralék, valamint 615 056 349 ESP késedelmi pótlék fejében. Az első két év alatt csak az évi 7,5%-os kamatlábbal számolt kamatot kellett fizetni, a következő évek során pedig a főtartozást és a kamatot. 1998 áprilisában a Sniace 216 118 863 ESP-t fizetett meg az 1997. szeptember 30-i megállapodás keretében.

13 A felperes 1996. július 4-én panaszt terjesztett elő a Bizottságnál a '80-as évek végétől kezdve a Sniacének állítólag éveken keresztül nyújtott sorozatos állami támogatások tárgyában. 1996. november 26-i és december 9-i levelében további információkat bocsátott a Bizottság rendelkezésére. A spanyol hatóságok 1997. február 17-i levelükben tettek észrevételeket.

14 1997. március 10-i levelében a Bizottság arról értesítette a felperest, hogy panaszának ügyét lezárták, mert nem kellően bizonyított, hogy a Sniace az EK-Szerződés 92. cikkének (1) bekezdése (jelenleg, módosítást követően, EK 87. cikk (1) bekezdése) értelmében állami támogatást kapott.

15 1997. április 17-i levelével a felperes további információkat közölt a Bizottsággal panasza alátámasztásául, köztük egy szanálási tervet, amit egy tanácsadó magántársaság dolgozott ki 1996 augusztusában a Sniacéról a cantabriai regionális kormány ipari minisztere megbízásából. 1997. május 17-én a felperes és a Bizottság között találkozó zajlott le. 1997. június 18-i levelében a felperes az európai viszkózrostpiacról adott tájékoztatást a Bizottság számára.

16 1997. november 7-i levelében a Bizottság értesítette a spanyol kormányt, hogy az EK-Szerződés 93. cikkének (2) bekezdése (jelenleg, módosítást követően, EK 88. cikk (2) bekezdése) szerinti eljárást indít a felperes által bejelentett egyes állítólagos állami támogatások, köztük az 1993. november 5-i és az 1995. október 31-i megállapodások, valamint „a társadalombiztosítási járulékok behajtásának 1991 óta történt elmulasztása" tekintetében, és felhívta, hogy tegye meg észrevételeit. E levél közzétételével az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában 1998. február 14-én (HL C 49., 2. o.) tájékoztatta az eljárás megindításáról a többi tagállamot és az érdekelt feleket, és felhívta őket, hogy tegyék meg esetleges észrevételeiket. A spanyol kormány 1997. december 19-i levelében tette meg észrevételeit. Az érdekelt harmadik felek, köztük 1998. március 27-i levelével a felperes, szintén észrevételeket tettek, amelyekről a spanyol kormány 1998. június 24-i levelében nyilvánított véleményt. Spanyolország 1998. április 16-i levelében válaszolt a Bizottság 1997. február 23-i levelében feltett kérdéseire.

17 1998. október 28-án a Bizottság meghozta a Sniace, SA-nak (Torrelavega, Cantabria) Spanyolország által nyújtott állami támogatásról szóló 1999/395/EK határozatát (HL 1999. L 149., 40. o., a továbbiakban: 1998. október 28-i határozat).

18 A határozat rendelkező része a következő:

„Első cikk

A Spanyolország által a [Sniace] számára nyújtott következő állami támogatás összeegyeztethetetlen a közös piaccal:

a) a Sniace és a [társadalombiztosítási pénztár] között megkötött, 2 903 381 848 ESP összegű főtartozás megfizetésének átütemezésére vonatkozó, az 1996. május 7-i megállapodás által módosított, 1996. március 8-i megállapodás, ahogyan azt a 3 510 387 323 ESP összegű főtartozás megfizetésének átütemezésére vonatkozó, 1997. szeptember 30-i megállapodás ismét módosította, amennyiben a kamatláb alacsonyabb volt a piaci kamatlábnál, valamint

b) a Sniace és a [Fogasa] között megkötött, az adókat is magukba foglaló 1 362 708 700 ESP, illetve 339 459 878 ESP összegekről szóló, 1993. november 5-i és 1995. október 31-i megállapodások, amennyiben a kamatláb alacsonyabb volt a piaci kamatlábnál.

Az [EK 88. cikk (2) bekezdése] alapján indított eljárásban vizsgált egyéb pontok, azaz a 7/93 törvény alapján megadott egy milliárd [ESP] hitelbiztosíték, a szennyvíztisztító üzem építését finanszírozó mechanizmus, valamint az adósságok részleges

elengedése Torrelavega városi képviselő-testülete által nem minősülnek állami támogatásnak, így az eljárás megszüntethető. Spanyolországnak azonban a jelen határozat közzétételétől számított két hónapon belül ismertetnie kell a Bizottsággal, hogy Torrelavega városi képviselő-testülete hogyan módosította követeléseit a Sniace 1995-ben és a rákövetkező években végzett gazdasági tevékenysége után fizetendő adó tekintetében. Az 1987 és 1995 közötti időszakban fizetendő környezetvédelmi hozzájárulás behajtásának elmulasztása tekintetében a Bizottság megfelelő időn belül külön határozatot fog hozni.

Második cikk

(1) A Spanyol Királyság minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy az 1. cikkben meghatározott állami támogatást visszatéríttesse a támogatás kedvezményezettjével, akinek azt már jogellenesen a rendelkezésére bocsátotta.

(2) A támogatás visszatéríttetésének a nemzeti jog előírásai szerint van helye. A visszatérítendő összegeket attól a naptól kezdve, amikor ezek az összegek a kedvezményezett rendelkezésére álltak, a tényleges visszatérítés napjáig kamat terheli. A kamatot az alkalmazandó referencia-kamatláb alapján kell kiszámítani.

Harmadik cikk

A Spanyol Királyság a jelen határozatról történt értesítéstől számított két hónapon belül tájékoztatja a Bizottságot azokról az intézkedésekről, amelyeket végrehajtása érdekében tett.

Negyedik cikk

A jelen határozat címzettje a Spanyol Királyság."

A Tubacex-ítélet és a 2000. szeptember 20-i határozat

19 A Bíróság Hivatalához 1998. december 24-én érkezett keresetében a Spanyol Királyság kérte az 1998. október 28-i határozat megsemmisítését (C-479/98. sz. ügy). Ebben az ügyben a bíróság elnöke 1999. február 23-i határozatával felfüggesztette az eljárást, hogy bevárja a Bíróság ítéletét a C-342/96. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben, amelyben hasonló kérdésekről volt szó.

20 Az utóbbi ügy tárgya a Compañía Española de Tubos por Extrusión SA-nak (Llodio, Álava) nyújtott állami támogatásról szóló, 1996. július 30-i 97/21/ESZAK, EK bizottsági határozat (HL 1997. L 8., 14. o.) volt. E határozatában a Bizottság megállapította, hogy a Compañía Española de Tubos por Extrusión (a továbbiakban: Tubacex) leányvállalata, az Acería de Álava és a Fogasa által kötött egyes visszafizetési megállapodások, valamint az ugyanezen vállalkozások és a társadalombiztosítási pénztár által kötött egyes járulékhalasztási és részletfizetési megállapodások jogellenesen nyújtott támogatási elemeket tartalmaznak, és az EK 87. cikk, valamint az acélipari állami támogatások közösségi szabályainak megállapításáról szóló, 1991. november 27-i 3855/91/ESZAK bizottsági határozat (HL L 362., 57. o.) értelmében összeegyeztethetetlenek a közös piaccal annyiban, „amennyiben az alkalmazott kamatláb alacsonyabb [volt] a piacon használt kamatlábnál". A Bizottság szerint a 9%-os törvényi kamatláb alkalmazása az ügyben szereplő megállapodásokra nem felelt meg a rendes piaci körülményeknek, amelyek között a spanyolországi magánbankok által egy három évnél hosszabb időtartamú kölcsön esetében alkalmazott átlagos kamatlábak jelentősen magasabbak voltak.

21 1999. április 29-én a Bíróság meghozta ítéletét a C-342/96. sz. ügyben (EBHT 1999., I-2459. o.; a továbbiakban: Tubacex-ítélet). Először is megállapította, hogy a Fogasa nem fizetésképtelen vagy nehézségekkel küzdő vállalkozásoknak nyújtott hitelekhez járult hozzá, hanem az általa nyújtott, majd a vállalkozásokkal visszatérítetett pénzzel kielégített a munkavállalók által előterjesztett minden jogos igényt. Hozzátette, hogy a Fogasa köthetett a tartozások megfizetésének halasztását vagy a részletfizetést lehetővé tevő visszafizetési megállapodásokat, és hogy a társadalombiztosítási pénztár is adhatott halasztást vagy részletfizetési kedvezményt a társadalombiztosítási járuléktartozásra. A Bíróság ezt követően kifejtette, hogy az állam nem állami befektetőként járt el, akinek a magatartását a tőkéjét a többékevésbé rövid távon történő megtérülés reményében elhelyező magánbefektetőéhez kellene hasonlítani, hanem állami hitelezőként, „aki egy magánhitelezőhöz hasonlóan szeretné visszaszerezni a neki járó összegeket, és aki ezért olyan megállapodásokat köt az adóssal, amelyek alapján a felhalmozódott adósságok megfizetésére halasztást és részletfizetési kedvezményt ad, hogy megkönnyítse a visszafizetésüket" (46. pont). Leszögezte, hogy az ügyben szereplő megállapodásokat olyan körülmény alapján kötötték meg, amely már azelőtt fennállt, hogy a Tubacex köteles lett volna visszafizetni a Fogasa által megelőlegezett munkabéreket, és megfizetni a társadalombiztosítási járuléktartozásait, így a megállapodások alapján a Tubacexnek nem keletkeztek új tartozásai a közhatalmi szervek felé (47. pont). Végül a Bíróság megállapította, hogy „az ilyen hitelekre általában irányadó kamatlábak azok a kamatlábak, amelyek célja a kötelezetti késedelem miatt a hitelező által elszenvedett hátrány ellensúlyozása, azaz a késedelmi kamatlábak", és hogy „abban az esetben, ha az állami hitelezővel szemben fennálló tartozásra alkalmazott késedelmi kamatláb eltérne a magánhitelezővel szemben fennálló tartozásra szokásosan alkalmazott kamatlábtól, akkor az utóbbit kellene alkalmazni, ha ez magasabb volna, mint az előbbi" (48. pont). Ezekre tekintettel a Bíróság megsemmisítette a 97/21 határozatot, „amennyiben az az EK 87. cikkel összeegyeztethetetlennek nyilvánítja a Spanyol Királyság által a Tubacex javára elfogadott intézkedéseket, amennyiben a Tubacexnek a Fogasa és a társadalombiztosítási pénztár felé fennálló tartozásaira alkalmazott 9%-os kamatláb alacsonyabb, mint a piacon alkalmazott kamatláb".

22 A C-479/98. sz. ügyben a Bizottság 1999. június 17-i levelében jelezte a Bíróságnak, hogy tekintettel a Tubacex-ügyre, részben vissza kívánja vonni az 1998. október 28-i határozatát, és ismételten meg kívánja indítani az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást, hogy beszerezze az érdekelt harmadik felek észrevételeit. Kérte ezért a

Bíróság eljárási szabályzata 82a. cikke 1. §-ának b) pontja alapján az eljárás felfüggesztését az ügyben az említett részleges visszavonásig. 1999. július 1-jén a Bíróság elnöke helyt adott a kérésnek.

23 A Tubacex-ítélet következtében a Bizottság felülvizsgálta az 1998. október 28-i határozatot. 2000. február 16-i levelével közölte a spanyol kormánnyal, hogy megindítja az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást „az [1998. október 28-i] határozat 1. cikkében részletezett, a közös piaccal összeegyeztethetetlennek ítélt támogatási elemek" tekintetében, és felhívta, hogy tegye meg az észrevételeit. E levél közzétételével az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* 2000. április 15-én (HL C 110., 33. o.) tájékoztatta az eljárás megindításáról a többi tagállamot és az érdekelt harmadik feleket, egyben felhívta őket, hogy tegyék meg esetleges észrevételeiket. A spanyol kormány 2000. április 19-i levelében tette meg észrevételeit.

24 2000. szeptember 20-án a Bizottság meghozta az 1998. október 28-i határozatot módosító 2001/43/EK határozatát (HL 2001. L 11., 46. o., a továbbiakban: a 2000. szeptember 20-i határozat).

25 A 2000. szeptember 20-i határozat V. „Értékelés" című pontja a következőképpen szól:

„(20) A Bizottságnak meg kell határoznia, hogy az [1998. október 28-i] határozat 1. cikkében a közös piaccal összeegyeztethetetlennek ítélt támogatási elemek az [EK] 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősülnek-e. Ha úgy tűnik, hogy az ügyben állami támogatást nyújtottak, akkor a Bizottságnak meg kell vizsgálnia, hogy ez összeegyeztethető-e a közös piaccal.

(21) A Tubacex-ítélet tényállása és jogi megítélése hasonló ahhoz, amire Spanyolország a C-479/98. sz. ügyben hivatkozott a Bíróság előtt, valamint ahhoz, amire a Sniace a T-190/99. sz. ügyben hivatkozott az Elsőfokú Bíróság előtt az [1998. október 28-i] határozatot vitatva. A Bizottság szerint a Bíróság gondolatmenete ebben az ügyben irányadó a Sniace és a Fogasa között, illetve a Sniace és a [társadalombiztosítási pénztár] között megkötött megállapodásokra is, amelyeket az [1998. október 28-i] határozat állami támogatást tartalmazónak ítélt.

(22) Először is hangsúlyozni kell, hogy a Sniacénak eleve jogszabályban előírt kötelessége volt visszafizetni a Fogasa által előlegezett béreket, valamint megfizetni a társadalombiztosítási járuléktartozásait. A kérdéses megállapodások tehát nem keletkeztettek új tartozást a Sniace számára a közhatalmi szervek felé. Ezért a Fogasával kötött visszafizetési megállapodásokban, és a [társadalombiztosítási pénztárral] kötött átütemezési megállapodásokban az állam nem állami befektetőként járt el, akinek a magatartását a tőkéjét a többé-kevésbé rövid távon történő megtérülés reményében elhelyező magánbefektetőéhez kellene hasonlítani, hanem állami hitelezőként, aki egy magánhitelezőhöz hasonlóan szeretné visszaszerezni a neki járó összegeket. Következésképpen a vitatott állami támogatások értékeléséhez a Bizottságnak az állami hitelezők követeléseire alkalmazott késedelmi kamatot a magánhitelezők követeléseire hasonló körülmények között alkalmazott késedelmi kamattal kell összehasonlítania.

(23) A hitelezők és az adósok sajátos helyzete azonban megnehezítheti annak a közös magatartásnak a meghatározását, ami a nekik járó összegeket visszaszerezni igyekvő magánhitelezőket jellemezné. Következésképpen a Bizottságnak a magánhitelezők magatartásának eseti alapú elemzésére kell alapoznia a vizsgálatát.

(24) A jelen ügyben a Sniace által 1992-ben benyújtott kérelem alapján a spanyol bíróságok a vállalkozást 1993 márciusában nyilvánították fizetésképtelennek. Az

állami hitelezők tartózkodási jogukkal élve nem vettek részt a fizetésképtelenségi eljárás keretében a hitelezőkkel kötött 1996. októberi egyezség megkötésében. Amint azt a Bizottság az eljárást megindító határozatában megállapította, ezáltal az állami hitelezők követeléseik egészét fenntartották.

(25) A Fogasa és a Sniace közötti megállapodások egyrészt, valamint a Sniace és a társadalombiztosítás közötti megállapodások másrészt nem biztosítottak kedvezményes elbánást ennek a vállalkozásnak a magánhitelezőkkel kötött megállapodásban biztosított elbánáshoz képest.

(26) A magánhitelezőknek felajánlott feltételek azonban a közintézmények jogi helyzetéből, biztosítékaiból és tartózkodási jogából adódóan nem voltak azonosak az állami hitelezők tekintetében kialkudott feltételekkel. Következésképpen a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az összehasonlító megközelítés a jelen ügyben a „magánhitelező" Bíróság által meghatározott kritériumának helytelen alkalmazását jelentené, mert az — amint azt a C-256/97. sz., DMT-ügyben 1999. június 29-én hozott ítéletében a Bíróság hangsúlyozza — az ügyben szereplő állami hitelező eljárásának a lehetőségekhez mérten hasonló helyzetben lévő hipotetikus magánhitelező eljárásával való összehasonlítását feltételezi.

(27) A Bizottság megállapítja, hogy a spanyol polgári törvénykönyv 1108. cikke szerint, ha a kötelezett késedelembe esik, akkor a hitelező hátrányának kiküszöbölésére a törvényi kamat szolgál, hacsak a felek más kamatban nem állapodtak meg. A spanyol kereskedelmi törvénykönyv 312. cikke szerint továbbá a felek eltérő megállapodása hiányában pénzkölcsön esetén a kötelezett a tartozásnak a visszafizetéskor fennálló törvényi értékét köteles visszafizetni. Ebből következőleg a törvényi kamatláb a legmagasabb kamatláb, amit egy hitelező elvárhat, ha a követelését törvényes úton érvényesíti.

(28) Következésképpen azért, hogy követelését nem érvényesíti törvényes úton, egy magánhitelező nem kaphatott volna az adósától magasabb kamatot a tartozáshátralékra, mint a kártérítés címén járó törvényi kamat.

(29) Végül fel kell hívni a figyelmet a Sniace sajátos helyzetére a Fogasával és a társadalombiztosítási pénztárral kötött átütemezési megállapodások megkötésekor. A vállalkozás jelentős pénzügyi nehézségekkel küzdött, amelyek a fizetésképtelenségéhez vezettek, és komolyan veszélyeztették az esélyét a fennmaradásra. Ahogyan a Bizottság [1998. október 28-i] határozatában jelezte, a társadalombiztosítási pénztár annak érdekében, hogy ne váltsa ki a vállalkozás felszámolását, a végrehajtási eljárás elkerülésével optimalizálta követelése behajtásának esélyeit.

(30) A fenti megfontolások alapján a Bizottság elismeri, hogy a jelen ügyben a Sniace tartozásainak átütemezésével és a törvényi kamat alkalmazásával Spanyolország a neki járó összegek behajtásának esélyeit pénzügyi veszteség elszenvedése nélkül igyekezett optimalizálni. Következésképpen Spanyolország úgy járt el, ahogyan egy hipotetikus magánhitelező járt volna el ugyanebben a helyzetben a Sniacéval szemben."

26 E megfontolásokra tekintettel a Bizottság a 2000. szeptember 20-i határozatban arra a következtetésre jutott, hogy „a Fogasa és a Sniace között megkötött visszafizetési megállapodások, valamint a Sniace és a társadalombiztosítás között megkötött átütemezési megállapodások nem minősültek állami támogatásnak" ((31) preambulumbekezdés), és hogy ebből következőleg „az [1998. október 28-i] határozatot módosítani kell " ((32) preambulumbekezdés).

27 A 2000. szeptember 20-i határozat rendelkező része a következő:

„*Első cikk*

Az [1998. október 28-i] határozat a következőképpen módosul:

1) Az 1. cikk (1) bekezdése helyébe a következő bekezdés lép:

»A Spanyolország által a [Sniace] javára alkalmazott következő intézkedések nem minősülnek állami támogatásnak:

a) a 2 903 381 848 [ESP] (azaz 17 449 676,34 euró) összegű főtartozás megfizetésének átütemezéséről szóló, a Sniace és a [társadalombiztosítási pénztár] között megkötött, az 1996. május 7-i megállapodás által módosított, 1996. március 8-i megállapodás, ahogyan azt a 3 510 387 323 [ESP] (azaz 21 097 852,72 euró) összegű főtartozás megfizetésének átütemezéséről szóló, 1997. szeptember 30-i megállapodás ismét módosította, valamint

b) a Sniace és a [Fogasa] között megkötött, az adókat is magukba foglaló 1 362 708 700 [ESP] (azaz 8 190 044,23 euró), illetve 339 459 878 [ESP] (azaz 2 040 194,96 euró) összegekről szóló, 1993. november 5-i és 1995. október 31-i megállapodások.«

2) A 2. cikk hatályát veszti.

2. cikk

A jelen határozat címzettje a Spanyol Királyság."

28 A továbbiakban a jelen ítélet az 1998. október 28-i határozatra a 2000. szeptember 20-i határozattal módosított formájában utal „megtámadott határozatként".

29 2000. december 4-én a Bíróság elnöke elrendelte a C-479/98. sz. ügy törlését.

Eljárás

30 A jelen ügyet a felperes az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 1999. február 11-én érkezett keresetével indította meg, amelyben kérte az 1998. október 28-i határozat részleges megsemmisítését.

31 A Bizottság az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 1999. május 21-én érkezett külön beadványban az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 114. cikke alapján elfogadhatatlansági kifogást emelt.

32 A Spanyol Királyság az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 1999. július 8-án érkezett beadványban kérte, hogy a jelen ügybe a Bizottság pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozhasson. 2001. október 11-i végzésével az Elsőfokú Bíróság kibővített ötödik tanácsának elnöke megengedte a beavatkozást.

33 1999. december 10-i végzésével az Elsőfokú Bíróság kibővített ötödik tanácsának elnöke a C-479/98. sz. ügyben meghozandó ítélet kihirdetéséig a Bíróság EK-alapokmánya 47. cikkének harmadik bekezdése (jelenleg a Bíróság Alapokmánya 54. cikkének harmadik bekezdése), valamint az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 77. cikkének a) pontja és 78. cikke alapján a jelen eljárást felfüggesztette.

34 2001. január 24-i levelével az Elsőfokú Bíróság Hivatala felhívta a feleket, hogy tegyék meg észrevételeiket az eljárás folytatásáról figyelemmel a 2000. szeptember 20-i határozatra és a Bíróság elnökének a törlést elrendelő, fent ismertetett 2000. december 4-i végzésére. A felperes az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2001. február 12-én érkeztetett levelében tette meg az észrevételeit, amelyekben felsorolta kereseti kérelmeit (lásd alább a 41. pontban). A Bizottság az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2001. február 16-án érkeztetett levelében lényegében arra utalt, hogy a jelen eljárás tárgyára a 2000. szeptember 20-i határozat nem volt befolyással.

35 2001. április 11-én a felperes megtette észrevételeit az elfogadhatatlansági kifogásról.

36 2001. október 8-i végzésével az Elsőfokú Bíróság (kibővített ötödik tanács) úgy döntött, hogy az elfogadhatatlansági kifogás tárgyában az ügy érdemével együtt határoz.

37 A Spanyol Királyság 2002. február 14-én nyújtotta be beavatkozási kérelmét, amiről a felek észrevételeket tettek.

38 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (kibővített ötödik tanács) úgy döntött, hogy megnyitja a szóbeli szakaszt, és a pervezető intézkedések keretében felhívta a Bizottságot bizonyos okiratok benyújtására, valamint a Spanyol Királyságot írásos kérdések megválaszolására és egy okirat benyújtására. A Bizottság és a Spanyol Királyság a felhívásnak az előírt határidőn belül eleget tett. Az Elsőfokú Bíróság felhívta a felperest is, hogy a tárgyalás során szóban válaszoljon egy kérdésre.

39 A felek és a beavatkozó perbeszédei és az Elsőfokú Bíróság kérdéseire adott válaszai a 2003. október 23-i tárgyaláson hangzottak el.

A felek kérelmei

40 Keresetében a felperes azt kérte, hogy az Elsőfokú Bíróság:

— semmisítse meg az 1998. október 28-i határozatot, amennyiben a Bizottság megállapítja benne, hogy:

„(1) a [társadalombiztosítási pénztárnak] járó követelések, késedelmi pótlékok és kamatok érvényesítésének elmulasztása, valamint a Sniace és a [társadalombiztosítási pénztár] között megkötött 1996. március 8-i, 1996. május 7-i és 1997. szeptember 30-i átütemezési megállapodások, továbbá

(2) a [...] Fogasának járó követelések és késedelmi kamatok érvényesítésének elmulasztása, valamint a Sniace és a [...] Fogasa között megkötött 1993. november 5-i és 1995. október 31-i megállapodások,

a piaci kamatlábaktól eltérő kamatlábakat kivéve, nem minősülnek állami támogatásnak az [EK 87.] cikk (1) bekezdése értelmében;"

— kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

41 2001. február 12-i levelében (lásd fent a 34. pontot) a felperes első kereseti kérelmét a következőképpen módosította:

„semmisítse meg a [megtámadott határozat] 1. cikkét, amennyiben a Bizottság megállapítja benne, hogy:

a [társadalombiztosítási pénztárnak] járó követelések, késedelmi pótlékok és kamatok érvényesítésének elmulasztása, valamint a Sniace és e szerv között megkötött 1996. március 8-i, 1996. május 7-i és 1997. szeptember 30-i átütemezési megállapodások, továbbá

a [...] Fogasának járó követelések és késedelmi kamatok érvényesítésének elmulasztása, valamint a Sniace és a Fogasa között megkötött 1993. november 5-i és 1995. október 31-i megállapodások

nem minősülnek állami támogatásnak az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében."

42 A elfogadhatósági kifogásra tett észrevételeiben a felperes azt kérte az Elsőfokú Bíróságtól, hogy a keresetet nyilvánítsa elfogadhatónak.

43 A Bizottság azt kérte, hogy az Elsőfokú Bíróság:

— a keresetet, mint elfogadhatatlant utasítsa el;

— a keresetet mindenesetre, mint megalapozatlant utasítsa el;

— kötelezze a felperest a költségek viselésére.

44 A Spanyol Királyság beavatkozóként azt kérte, hogy az Elsőfokú Bíróság:

— a keresetet, mint elfogadhatatlant utasítsa el;

— másodlagosan a keresetet, mint megalapozatlant utasítsa el;

— kötelezze a felperest a költségek viselésére.

Az elfogadhatóságról

45 A Bizottság és a Spanyol Királyság a kereset elfogadhatatlanságát egyrészt azzal indokolja, hogy a felperes nem igazolja az eljáráshoz fűződő érdekét, másrészt azzal, hogy a felperest nem érinti személyében a megtámadott határozat.

Az eljáráshoz fűződő érdek hiánya

A felek érvei

46 A Bizottság rámutat, hogy a 2000. szeptember 20-i határozatban megállapítja, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében sem az átütemezési és visszafizetési megállapodások önmagukban, sem pedig a bennük előírt kamatlábak nem minősülnek állami támogatásnak. Érvelése szerint a határozat jogerőssé vált, amikor a felperes nem nyújtott be megsemmisítési keresetet ellene, és ezért a keresetben megfogalmazott kérelmek lehatárolják a per tárgyát. A kereseti kérelmek érvelése szerint csak az 1998. október 28-i határozat 1. cikkére vonatkoznak, és arra is csak annyiban, hogy a határozat az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében nem tekinti állami támogatásnak azt, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa nem térítették meg a „követeléseiket, késedelmi pótlékaikat és kamataikat" a Sniacéval.

47 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a felperesnek nem fűződik érdeke az eljáráshoz. Álláspontja szerint, ha az Elsőfokú Bíróság teljesítené is a megsemmisítésre vonatkozó kereseti kérelmeit, ez „nem befolyásolná a [2000. szeptember 20-i] határozat jogerejét, és semmit nem változtatna az [1998. október 28-i] határozattal módosított változatán. Az [1998. október 28-i] határozat 1. cikkének a felperes kérelmének megfelelő megsemmisítése után az [1998. október 28-i] határozatnak a [2000. szeptember 20-i] határozattal módosított 1. cikke volna hatályos, ami kifejezetten kimondta, hogy a vita tárgyát képező intézkedések nem minősülnek állami támogatásnak."

48 Viszonválaszában a Bizottság azzal érvel, hogy a 2000. szeptember 20-i határozat „nem az [1998. október 28-i] határozat egyszerű »helyesbítése«, és nem is lépett annak helyébe, hanem éppen egy teljesen új megközelítést jelent az [1998. október 28-i] határozatban a közös piaccal már összeegyeztethetőnek ítélt támogatások tekintetében is". Kifejti, hogy a Tubacex-ítélet (lásd fent a 23. pontot) után az EK 88. cikk (2) bekezdése szerint indított eljárás nemcsak a kamatlábak kérdésére terjedt ki, hanem „minden olyan intézkedésre, amelyek az [1998. október 28-i]

határozat meghozatalához vezettek, de ezúttal figyelembe véve [ezt az ítéletet]". Úgyanígy a 2000. szeptember 20-i határozatban „kifejezetten és átfogóan megvizsgálta és értékelte ezeket az intézkedéseket, így a Fogasa és a társadalombiztosítási pénztár, illetve a Sniace között megkötött megállapodásokat, a támogatások joga szempontjából." A felperesnek tehát a 2000. szeptember 20-i határozattal szemben „szintén" megsemmisítési keresetet kellett volna benyújtania.

49 A Spanyol Királyság azzal érvel, hogy az 1998. október 28-i határozat 1. cikkének (1) bekezdése „a [2000. szeptember 20-i] határozattal történő módosítása révén tartalmát vesztette", és ezért a jelen kereset tárgytalanná vált.

50 A felperes arra hívja fel a figyelmet, hogy a megsemmisítésre irányuló kereseti kérelmének csak annyiban tárgya az 1998. október 28-i határozat, amennyiben a Bizottság megállapította benne, hogy „a [társadalombiztosítási pénztárnak] járó követelések, késedelmi pótlékok és kamatok érvényesítésének elmulasztása, valamint a Sniace és e szerv között megkötött átütemezési megállapodások, valamint a [...] Fogasának járó követelések és késedelmi kamatok érvényesítésének elmulasztása, valamint a Sniace és a Fogasa között megkötött megállapodások nem minősülnek állami támogatásnak az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében." A kérelem nem irányul a határozat 1. cikkébe foglalt azon megállapítás ellen, amely szerint „a megállapodásokban megállapított kamatlábak, illetve a piacon alkalmazott kamatlábak közötti különbség állami támogatásnak minősül."

51 A felperes magyarázata szerint a 2000. szeptember 20-i határozat abban az értelemben módosította részben az 1998. október 28-i határozatot, hogy a Bizottság a később született határozatban már azon az álláspontón volt, hogy a kamatlábak közötti fent kifejtett különbség sem minősül állami támogatásnak. A 2000. szeptember 20-i határozat az 1998. október 28-i határozatot más szempontból nem módosította, és különösen nem módosította a keresetben kifogásolt szempontból. Az eljárás tárgya tehát a keresetben megfogalmazott formájában változatlan.

52 A felperes hozzáteszi, hogy még ha úgy is kellene tekinteni, hogy a 2000. szeptember 20-i határozat hatályon kívül helyezte az 1998. október 28-i határozatot, és a helyébe lépett, kérelmeit akkor is jogosan terjesztené elő úgy, ahogyan azt 2001. február 12-i levelében tette (lásd fent a 34. és a 41. pontot). E tekintetben a Bíróságnak a 14/81. sz., Alpha Steel kontra Bizottság ügyben 1982. március 3-án hozott ítéletére hivatkozik (EBHT 1982., 749. o.).

53 A felperes szerint ezen indokok alapján igazolt az eljáráshoz fűződő érdeke.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

54 Először is emlékeztetni kell rá, hogy a megtámadott határozat módosítása a per folyamán olyan új elemnek minősül, ami lehetővé teszi a felperes számára, hogy módosítsa a jogalapokat és kereseti kérelmét (a fent idézett Alpha Steel kontra Bizottság ügyben hozott ítélet [8. pont]; az Elsőfokú Bíróság T-46/98. és a T-151/98. sz., CCRE kontra Bizottság egyesített ügyekben 2000. február 3-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-167. o.] 33–36. pontja, illetve a T-227/99. és a T-134/00. sz., Kvaerner Warnow Werft kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. február 28-án [EBHT 2002., II-1205. o.] hozott ítéletének 22. pontja).

55 Az 1998. október 28-i határozatban a Bizottság azon az állásponton volt, hogy az 1996. május 7-i és az 1997. szeptember 30-i megállapodások által módosított 1996. március 8-i megállapodás a Sniace és a társadalombiztosítási pénztár között, valamint az 1993. november 5-i és az 1995. október 31-i megállapodások a Sniace és a Fogasa között nem minősülnek állami támogatásnak az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében, kivéve, „amennyiben a kamatláb alacsonyabb volt a piaci kamatlábnál". Keresetében a felperes az 1998. október 28-i határozatnak ezt a részét kéri megsemmisíteni, azzal érvelve, hogy „az állami támogatás magába foglal [...] minden elmaradt társadalombiztosítási járulékot, késedelmi pótlékot, és piaci kamatlábbal számolt kamatot, [valamint] minden a Fogasának járó összeget és piaci kamatlábbal számolt kamatot". A társadalombiztosítási pénztár tekintetében a felperes szerint állami támogatásnak minősül különösen az, hogy e szerv legalább 1991 óta nem tesz semmit az ellen, hogy a Sniace nem fizeti meg a társadalombiztosítási járuléktartozásait, az, hogy 1996-ban és 1997-ben nem érvényesítette a követeléseit, noha a Sniace megsértette az 1996. március 8-i és május 7-i megállapodásokat, hanem

ehelyett egy harmadik átütemezési megállapodást kötött vele, az, hogy nem követelte dologi biztosítékok nyújtását, és az, hogy lemondott a késedelmi pótlékokról és a piaci kamatlábbal számolt kamatokról. A Fogasa tekintetében a felperes lényegében azt állítja, hogy állami támogatásnak minősül, hogy e szerv nem érvényesítette a Sniacéval szemben fennálló követeléseit, amikor a társaság megsértette az 1993. november 5-i és az 1995. október 31-i megállapodásokat, és hogy lemondott a késedelmi pótlékok és a késedelmi kamatok követeléséről e megállapodások megkötésekor.

56 A 2000. szeptember 20-i határozattal a Bizottság módosította az 1998. október 28-i határozatot anélkül, hogy hatályon kívül helyezte volna. Az egyetlen végrehajtott változás az, hogy a magánbefektető kritériuma helyett a magánhitelező kritériumát alkalmazva a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa által a Sniacéval kötött átütemezési, illetve visszafizetési megállapodásokban alkalmazott kamatlábak nem minősülnek állami támogatásnak. Az 1998. október 28-i határozatnak a megsemmisítés iránti kérelemmel érintett részét tehát a 2000. szeptember 20-i határozat csak járulékos jelleggel érintette. Ez utóbbi határozatot ezért olyan új elemnek kell tekinteni, amely lehetővé teszi a felperes számára, hogy a jogalapot és kereseti kérelmét módosítsa, ahogyan azt 2001. február 12-i levelében tette. A hatékony igazságszolgáltatás elvével és a pergazdaságosság követelményével ellentétes lenne a felperest arra kötelezni, hogy nyújtson be új megsemmisítés iránti keresetet az Elsőfokú Bírósághoz a 2000. szeptember 20-i határozat ellen.

57 Következésképpen a felperesnek érdeke fűződik a megtámadott határozat megsemmisítéséhez.

A felperes személyében való érintettségének kérdéséről

A felek érvei

58 A Bizottság emlékeztet rá, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azok a jogalanyok, akik nem címzettjei egy határozatnak, csak akkor állíthatják, hogy

személyükben érintettek, ha ez a határozat sajátos jellemzőik vagy egy őket minden más személytől megkülönböztető ténybeli helyzet folytán vonatkozik rájuk, és ezáltal a címzetthez hasonló módon egyéníti őket (a Bíróság 25/62. sz., Plaumann kontra Bizottság ügyben 1963. július 15-én hozott ítélete [EBHT 1963., 197. o.]).

59 Kifejti, hogy az állami támogatások ellenőrzése terén az EK 88. cikk (2) bekezdése szerint indított eljárást lezáró bizottsági határozat akkor érinti személyükben azokat a vállalkozásokat, amelyek az eljárás alapjául szolgáló panaszt benyújtották, és amelyeknek az eljárás lefolyását meghatározó észrevételeit meghallgatták, ha a határozat tárgyát képező támogatási intézkedés lényegesen befolyásolja a piaci helyzetüket (a Bíróság 169/84. sz., COFAZ és társai kontra Bizottság ügyben 1986. január 28-án hozott ítéletének [EBHT 1986., 391. o.] 24–25. pontja és a C-106/98 P. sz., Comité d'entreprise de la Société française de production és társai kontra Bizottság ügyben 2000. május 23-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-3659. o.] 40. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-435/93. sz., ASPEC és társai kontra Bizottság ügyben 1995. április 27-én hozott ítéletének [EBHT 1995., II-1281. o.] 63. pontja és a T-11/95. sz., BP Chemicals kontra Bizottság ügyben 1998. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3235. o.] 72. pontja). Hangsúlyozza, hogy a fent hivatkozott Comité d'entreprise de la Société française de production és társai kontra Bizottság ügyben a Bíróság kijelentette, hogy „egy vállalkozás nem hivatkozhat pusztán arra, hogy a kedvezményezett vállalkozás versenytársa, hanem ezen túlmenően azt is bizonyítania kell, hogy — figyelembe véve az eljárásban való esetleges részvételének mértékét és piaci helyzete sérelmének fokát — olyan ténybeli helyzetben van, ami a címzetthez hasonló módon egyéníti" (41. pont).

60 Márpedig a jelen ügyben a felperes állítólag nem bizonyítja kellő részletességgel, hogy a piaci helyzetét a Sniacénak nyújtott állítólagos állami támogatás lényegesen befolyásolta, és nem hivatkozik olyan ténybeli körülményekre sem, amelyek a címzetthez hasonló módon egyénítik. Megelégszik általános jellegű érvekkel, és semmiféle utalást nem tesz arra, hogy mennyiben vannak hatással az állítólagos támogatások sajátos helyzetére.

61 A Bizottság szerint mindenesetre nem úgy tűnik, hogy az állítólagos támogatások lényegesen befolyásolták volna a felperes helyzetét.

62 E tekintetben a Bizottság először is azt adja elő, hogy a felperes „messze" a legjelentősebb viszkózrostgyártó, és hogy 1991 óta jelentősen javított az eredményein ezen a piacon. Állításai alátámasztásául a következő részletekkel érvel:

— az a csoport, amelyhez a felperes tartozik, évente körülbelül 275 000 tonna cellulózrostot gyárt, és a viszkózrostpiac három globális piacvezetőjének egyike;

— a felperes és a Säteri, valamint a Courtaulds plc társaságok együttesen kb. 90%-át képviselik a közösségi viszkózrost-termelésnek;

— 1991 és 1997 között a felperes részesedése a fonható mesterséges és szintetikus viszkózrost világpiacából folyamatosan, 9,2%-ról 16,4%-ra nőtt;

— 1991 és 1997 között a felperes termelése folyamatosan, évi 152 700 tonnáról évi 270 800 tonnára nőtt;

— a felperes tekintetében „az 1995-ös évet [...] nagyon erős kereslet, az 1996-os évet a termelési kapacitás teljes kihasználása, az 1997-es évet rekord mértékű termelés és végül az 1998-as évet rekord mértékű eredmény jellemezte";

— a felperes jó eredményeket jelentett be az 1999-es év első harmadára;

— az 1997-es év harmadik harmadára az eladási árainak emelését, „a világpiaci árak nyomásától való növekvő függetlenségét" jelentette be, valamint azt, hogy a kereslet kielégítéséhez importra van szüksége;

— a felperes konszolidált árbevétele 7,2%-kal nőtt 2000 első féléve és 2001 megfelelő időszaka között.

63 Ellenkérelmében a Bizottság hozzáteszi, hogy a felperes által megadott adatokból kiderül, hogy a felperesnek 1995 és 2000 között sikerült növelnie piaci részesedését a Közösségben, míg ugyanezen időszak alatt a versenytársai részesedése (a Säteri kivételével) folyamatosan csökkent.

64 Másodsorban a Bizottság azzal érvel, hogy a piacon tapasztalható problémák, amelyek a kereslet visszaeséséhez, időleges termelési többletkapacitáshoz és árcsökkenéshez vezettek, nem a Sniacénak nyújtott állítólagos támogatások következményei, hanem külső tényezőké, mint például az ázsiai import, a harmadik országokba irányuló export európai termelők által tapasztalt gazdasági akadályai és a viszkózalapú termékek vásárlásának a csökkenése Európában.

65 Harmadsorban a Bizottság utal rá, hogy a Sniace évente csak 25 000 tonna viszkózrostot termel, és Európa és a világ kistermelői közé tartozik. Kifejti, hogy a társaságnak számos gazdasági nehézséggel, valamint szociális konfliktussal kellett szembenéznie, ami miatt arra kényszerült, hogy a 90-es évek nagy része alatt szüneteltesse a termelést. Emlékeztet rá, hogy a Sniace 1993 márciusától 1996 októberéig fizetésképtelen volt.

66 A Spanyol Királyság hozzáteszi, hogy a felperes semmilyen különleges körülményre nem hivatkozik, ami a megtámadott határozat címzettjéhez hasonló módon egyénítené. Hangsúlyozza, hogy az a puszta tény, hogy a felperes az állítólagos támogatás kedvezményezettjével versenyben álló társaság, nem elég ahhoz, hogy egyénítse őt.

67 A felperes szerint a megtámadott határozat személyében érinti.

68 Először is emlékeztet rá, hogy ő nyújtotta be az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás alapjául szolgáló panaszt, és hogy az eljárásban cselekvően részt vett.

69 Másodsorban a felperes azt állítja, hogy az állítólagos támogatások érezhető hátrányt okoztak a viszkózrost piaci helyzetében. Előadja, hogy élénk verseny van közte és a Sniace között ezen az évek óta pangó piacon, amelyet erős termelési többletkapacitás jellemez. Az árverseny éles, és a Sniace az állítólagos támogatásnak köszönhetően termékeit 20%-kal olcsóbban tudja eladni, mint a versenytársai az Európai Unióban. A felperes szerint az általa a keresetében és annak mellékleteiben megadott adatok, valamint hivatkozásai a versenytársainak az 1998. október 28-i határozatban idézett észrevételeire kielégítően bizonyítják, hogy a megtámadott határozat személyében érinti. Álláspontja szerint az általa a beadványaiban hivatkozott tények azt támasztják alá, hogy „a Sniace minden versenytársa jelentős árversenynek van kitéve, és annak ellenére racionalizálásra kényszerül, hogy jobb a költségstruktúrája, mert a Sniacét mesterségesen tartják életben", és „ez a legalábbis kedvezőtlen összhelyzet a felperest is érinti, aki optimalizálta eszközállományát és költségstruktúráját, valamint az új alapokra helyezett gazdaságpolitikájának köszönhetően és a nehéz gazdasági környezet ellenére jó eredményeket ér el". Elismeri, hogy a viszkózrostpiac nehézségei befolyásolják e termék árát, de ezt azzal egészíti ki, hogy „a piacon kívülálló körülmények folytán" az állítólagos támogatások kényszerítették a Sniace versenytársait az áraik csökkentésére és racionalizálásra.

70 A felperes szerint a Bizottság nem vitathatja a kereshetőségi jogát azon az alapon, hogy a piacon jelentős szerepe van, vagy hogy az érintett időszakban növelte az eladásait. A Bizottság által hivatkozott ítéletekben a közösségi bíróságok sehol nem vettek figyelembe ilyen szempontokat annak megállapításakor, hogy a megtámadott határozatok nem egyénítették a felpereseket. A T-149/95. sz., Ducros kontra Bizottság ügyben 1997. november 5-én hozott ítéletében (EBHT 1997., II-2031. o.) az Elsőfokú Bíróság azon az álláspontón volt, hogy a Bizottság támogatást megengedő határozata érintette egy vállalkozás piaci helyzetét, mert a vállalkozás és a támogatás kedvezményezettje versenyben álltak egymással. A felperes hozzáteszi, hogy az általa elért pozitív eredmények még jobbak lettek volna, ha a Sniace nem folytathatta volna „a támogatások által lehetővé tett [...] agresszív árpolitikát". Végül azzal érvel, hogy az állítólagos támogatások tették lehetővé e társaság számára, hogy mesterségesen a piacon maradjon, miközben az eltűnése a felesleges kapacitások csökkentését és gazdasági helyzetük javítását tette volna lehetővé a versenytársai számára.

71 A felperes szerint „a kereshetőségi joggal rendelkező vállalkozások körét a támogatásokra vonatkozó előírások céljának függvényében kell meghatározni". Ebből következően úgy ítéli meg, hogy a Bizottság és a közösségi bíróságok által alkalmazott kritériumok a „verseny lényeges sérelme vagy torzulása" fennállásának megállapítására az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében akkor is alkalmazhatók, amikor azt kell meghatározni, hogy egy vállalkozásnak van-e kereshetőségi joga. Megjegyzi, hogy a Bizottság álláspontja szerint e rendelkezés értelmében a versenyt mindig érinti, ha a támogatásokat, mint a jelen ügyben, „különösen problémás ágazatban" nyújtják, és a nehézségekkel küzdő vállalkozásoknak nyújtott támogatások természetüknél fogva hajlanak a verseny torzítására. Arra az ítélkezési gyakorlatra is hivatkozik, amely szerint „egy támogatás viszonylagosan csekély jelentősége vagy egy kedvezményezett vállalkozás viszonylatosan szerény mérete nem zárja ki eleve a tagállamok közötti kereskedelem érintettségét (a fent hivatkozott ASPEC és társai kontra Bizottság ítélet 64. pontja és a BP Chemicals kontra Bizottság ítélet 72. pontja). Végül a felperes kifejti, hogy a Sniacénak nyújtott állítólagos támogatások működési támogatások voltak, és ezek gyakorlatilag mindig a verseny lényeges torzulásával járnak.

72 Harmadsorban a felperes azt állítja, hogy a Bizottságnak a Sniace által a viszkózrostpiacon elfoglalt helyről tett állításai közvetlen ellentmondásban állnak az 1998. október 28-i határozat egyes megállapításaival. Jelzi például, hogy a Sniace részesedése a Közösségi piacból 10,3% és 13% közötti, és hogy 2000-ben Spanyolországban ezé a társaságé volt a piac 35,5%-a. Hozzáteszi, hogy a Sniace internetes honlapja szerint a cég Európa egyik legjelentősebb viszkózrostgyártója.

Az Elsőfokú Bíróság értékelése

73 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azok a jogalanyok, akik nem címzettjei egy határozatnak, csak akkor állíthatják, hogy személyükben érintettek, ha ez a határozat „jellemzőik vagy egy őket minden más személytől megkülönböztető ténybeli helyzet folytán vonatkozik rájuk, és ezáltal a címzetthez hasonló módon egyéníti őket" (a fent hivatkozott Plaumann kontra Bizottság ügyben hozott ítélet [EBHT 1963., 197. és 223. o.] és a Comité d'entreprise de la Société française de production és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 39. pontja).

74 Konkrétan az állami támogatások területén elismerést nyert, hogy az EK 88. cikk (2) bekezdése alapján egy egyedi támogatással kapcsolatban indított eljárást befejező bizottsági határozat a kedvezményezett vállalkozáson kívül személyükben érinti e vállalkozásnak az eljárásban cselekvően résztvevő versenytársait is, amennyiben a megtámadott határozat tárgyát képező támogatási intézkedés lényegesen befolyásolta a piaci helyzetüket (a fent hivatkozott COFAZ és társai kontra Bizottság ítélet 25. pontja).

75 Egy vállalkozás tehát nem hivatkozhat pusztán arra, hogy a kérdéses állami támogatásban részesülő vállalkozás a versenytársa, hanem ezen túlmenően azt is bizonyítania kell, hogy — figyelembe véve az eljárásban való esetleges részvételének mértékét és piaci helyzete sérelmének fokát — olyan ténybeli helyzetben van, ami egy határozat címzettjéhez hasonló módon egyéníti őt (a fent hivatkozott Comité d'entreprise de la Société française de production és társai kontra Bizottság ítélet 41. pontja).

76 A jelen ügyben egyértelmű, hogy a felperes és a Sniace jelen vannak a viszkózrostpiacon. Az 1998. október 28-i határozat több pontján a Bizottság is a Sniace versenytársának nevezi a felperest. Meg kell tehát vizsgálni, hogy a felperes részvétele az eljárásban és a piaci helyzetének sérelme mennyiben képesek az EK 230. cikk értelmében egyéníteni őt.

77 Először is, ami az eljárásban való részvételt illeti, azt kell megállapítani, hogy az eljárás megindításának alapjául a felperes által 1996. július 4-én benyújtott, és 1996. november 26-i és december 9-i leveleivel kiegészített részletes panasz szolgált. Kétségtelen, hogy először a Bizottság úgy látta, hogy nem kellően bizonyított, hogy a Sniace állami támogatást kapott, és ezért a felperest arról értesítette, hogy panaszának ügyét lezárták. A Bizottság azonban éppen a felperes által 1997. április 17-i és június 18-i leveleiben, illetve az 1997. május 17-i találkozón átadott további részletes információkra tekintettel döntött úgy, hogy felülvizsgálja az álláspontját, és az EK 88. cikk (2) bekezdése alapján eljárást indít.

78 Le kell szögezni azt is, hogy az eljárás megindítására vonatkozó döntés elsősorban a felperes által előterjesztett érveken és bizonyítékokon alapult. A felperes ráadásul 1998. március 27-i levelében, a határozat közzététele után részletes észrevételeket terjesztett elő.

79 Megállapítható tehát, hogy a felperes nyújtotta be az eljárás alapjául szolgáló panaszt, és cselekvően részt vett az eljárásban.

80 Másodsorban, ami a felperes piaci helyzete sérelmének fokát illeti, előre kell bocsátani, hogy amint az a fent hivatkozott COFAZ és társai kontra Bizottság ítélet 28. pontjából következik, a közösségi bíróságnak nem feladata az elfogadhatóság vizsgálatának szakaszában, hogy végleges döntést hozzon a felperes és a támogatások kedvezményezettje közötti verseny kérdésében. Ebben az összefüggésben a felperestől csak az várható el, hogy megfelelő módon jelölje meg azokat az okokat, amelyek miatt a Bizottság határozata az érintett piacon elfoglalt helyzetét lényegesen befolyásolva sértheti a jogos érdekeit.

81 A jelen ügyben megállapítható, hogy a felperes keresetében arra helyezte a hangsúlyt, hogy az állítólagos támogatások hátrányosan befolyásolták a versenyhelyzetét a viszkózrostpiacon, amennyiben lehetővé tették a Sniace számára, hogy mesterségesen fenntartsa a működését, miközben a piacot nagyon korlátozott számú termelő, élénk verseny és erős termelési többletkapacitás jellemzi.

82 A termelési többletkapacitás létezésének kimutatása érdekében a felperes kifejezetten utalt az 1998. március 27-én, az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás megindítása után előterjesztett észrevételei bizonyos oldalaira, amelyeket csatolt a keresetéhez. Ezek az oldalak a viszkózrostoknak a Közösségben 1992 és 1997 között mért fogyasztására, termelésére és termelési kapacitására vonatkozó adatokat tartalmaznak, és a Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques-től (nemzetközi műselyem- és szintetikusrost-bizottság, CIRFS) származnak.

83 Ezen kívül a tárgyalás során a felperes utalt az 1996. július 4-i, keresetéhez szintén csatolt panaszába foglalt egyes információkra is. A panaszban adatokat ismertetett a viszkózrostpiacról, meghatározta a piacon akkor jelenlévő termelőket megbecsülve

termelési kapacitásukat, és részletezte a Sniace által 1991 és 1995 között eladott viszkózrostmennyiséget, megkülönböztetve többek között a Spanyolországban eladott és az Olaszországba kivitt mennyiségeket.

84 A Bizottság nem ismertetett semmi olyan tényt, ami kétségessé tenné a felperes által szolgáltatott információk pontosságát. Ellenkezőleg, mind az elfogadhatósági kifogásában, mind pedig az 1998. október 28-i határozatban elismeri, hogy a viszkózrostpiac kapacitástöbblettel küzd. A határozat (74) preambulumbekezdésében így kifejezetten kimondja, hogy „a Sniace hanyatló ágazatban működik, ami egyes versenytársait arra késztette, hogy csökkentsék a kapacitásaikat", mivel „az ilyen rostok termelése az EGT-ben 1992 és 1997 között 760 000 tonnáról 684 000 tonnára esett vissza (ami 10%-os csökkenést jelent), és a fogyasztás ugyanezen időszak alatt 11%-kal csökkent", valamint „a kapacitások átlagos kihasználtsági szintje ebben az időszakban körülbelül 84% volt, ami egy ilyen tőkeigényes ágazatban kevés".

85 Ráadásul a Bizottság mind az 1998. október 28-i határozatban ((80) preambulumbekezdés), mind a 2000. szeptember 20-i határozatban ((29) preambulumbekezdés) elismerte, hogy a jelentős gazdasági nehézségek, amikkel a Sniace küzdött, komolyan veszélyeztették a túlélési esélyeit, és ha a társadalombiztosítási pénztár végrehajtás útján érvényesítette volna a követeléseit, ez a társaság megszűnéséhez vezethetett volna. Márpedig tekintettel a piacon lévő termelők nagyon alacsony számára és az ott tapasztalható termelési többletkapacitásra, a Sniace eltűnése valószínűleg érezhető hatással lett volna a megmaradó termelők versenyhelyzetére, azáltal hogy a felesleges kapacitások leépítéséhez és kereskedelmi helyzetük javulásához vezetett volna. Az igaz, hogy a Sniace nem tartozott a legfontosabb viszkózrosttermelők közé a Közösségben, de piaci pozíciója messze nem volt elhanyagolható. Nem hagyható figyelmen kívül például, hogy a Bizottság az 1998. október 28-i határozat (9) preambulumbekezdésében megállapította, hogy a Sniace viszkózrost-termelési kapacitása „[megközelítette] a 32 000 tonnát (a teljes kapacitás mintegy 9%-át közösségi szinten)".

86 Ezen tények alapján megállapítható, hogy a megtámadott határozat lényegesen befolyásolta a felperes helyzetét a piacon.

87 A felperes ezen kívül azt hangsúlyozta, hogy az állítólagos támogatások lehetővé tették a Sniace számára, hogy termékeit a versenytársai átlagáránál körülbelül 20%-kal alacsonyabb áron adja el a Közösségben. Ezen állítása alátámasztásául a felperes a Courtauld plc és a Säteri társaságoknak az 1998. október 28-i határozat (15) és (17) preambulumbekezdésében említett kijelentéseire hivatkozott. Válaszában ezt az állítást a keresetéhez csatolt 1997. június 18-i levelére tett kifejezett utalással egészítette ki, amelyben kiegészítő információkat nyújtott a Bizottságnak az európai viszkózrostpiacról. A levél például az 1989 és 1996 között a Sniace és a felperes által Spanyolországba, valamint a Sniace és az osztrák termelők által Franciaországba és Olaszországba szállított viszkózrost és modál mennyiségét feltüntető táblázatokat tartalmaz. Feltünteti a Sniace és más termelők által 1989 és 1996 között használt franciaországi és az olaszországi behozatali árakat is. A felperes ezen kívül válaszához csatolta az 1997-től 2001 közepéig tartó időszakra vonatkozó hasonló adatokat feltüntető táblázatokat. Mindezekből a különböző adatokból kiderül, hogy az esetek többségében a Sniace árai alacsonyabbak voltak, mint a többi európai termelő árai, kivéve a kelet-európai termelőket.

88 A Bizottság nem vitatja, hogy a Sniace az európai versenytársak árainál alacsonyabb árakon adta el a termékeit. Arra hivatkozik csak, hogy az árak 1990 és 1996 között megfigyelt általános, több mint 30%-os csökkenése nem a Sniacénak nyújtott állítólagos támogatások következménye, hanem külső tényezőké, köztük az Ázsiából származó behozatalé. Figyelembe kell venni azt is, hogy a *European Chemical News* című szaklapban megjelent cikk szerint, amit a Bizottság csatolt a elfogadhatatlansági kifogásához, „a piac megfigyelői megerősítik, hogy a Sniace olyan negatív hatást gyakorol az árakra, ami meghaladja a piaci helyzetének megfelelő kis mértéket".

89 Így nem zárható ki, hogy az állítólagos támogatások, amelyek közül egyeseket maga a Bizottság is „jelentős előny"-nek minősített (az 1998. október 28-i határozat (80) preambulumbekezdése), lehetővé tették, hogy a termékeit a versenytársai, köztük a felperes árainál alacsonyabb áron adja el.

90 Végül a Bizottság azon érve, hogy a szóban forgó időszakban a felperesnek jó eredményei voltak, és növelte a termelését, minden relevanciát nélkülöz. Az, hogy egy támogatás valamely érdekelt piaci helyzetét lényegesen befolyásolja, nem feltétlenül jelenti a gazdaságos működés, illetve a piaci részesedés csökkenését vagy működési veszteség megjelenését nála. Ebben az összefüggésben az a kérdés, hogy az érdekelt kedvezőbb helyzetben volna-e annak a határozatnak a hiányában, amelynek a megsemmisítését kéri. Ahogyan azt a felperes helytállóan hangsúlyozta, ez vonatkozik arra az esetre is, ha az állami szervek által az egyik versenytársának nyújtott előny miatt elmarad a felperes haszna.

91 A fenti megfontolásokból az következik, hogy a felperes megfelelő módon megjelölte, hogy a megtámadott határozat milyen okok miatt volt alkalmas arra, hogy az érintett piacon elfoglalt helyzetét lényegesen befolyásolva sértse a jogos érdekeit. Azt a következtetést kell tehát levonni, hogy a megtámadott határozat személyében érintette.

92 Következésképpen a keresetet elfogadhatónak kell nyilvánítani.

Az ügy érdeméről

93 A felperes keresete alátámasztásául két jogalapra hivatkozik. Az első az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértése, a második az indokolási kötelezettség megsértése.

A felek érvei

94 Az első jogalap tekintetében a felperes először is azt állítja, hogy a Tubacex-ítéletben a Bíróság csak azt döntötte el, hogy a társadalombiztosítási pénztárral és a Fogasával kötött adósságátütemezési és -visszafizetési megállapodások bizonyos rendelkezései, így különösen az alkalmazott kamatlábak, tartalmaztak-e állami támogatási elemeket. A Bíróság szerinte a megállapodásokról egyáltalán nem döntött, és a jelen ügyben felvetődött jogi kérdéseket sem vizsgálta meg. A Tubacex-ítélet 46. pontjának megfogalmazására utalva a felperes előadja, hogy ha a Bíróság az értékelését a Bizottság előfeltevésére is alapozta, miszerint a követelések érvényesítésének elmulasztása a két érintett szerv által nem volt állami támogatás, ő maga nem tette magáévá ezt az előfeltevést. A felperes szerint a Bíróság az előfeltevést nem is vonhatta kétségbe, mert azt a Spanyol Királyság nem vitatta, és nem is volt e tagállam számára hátrányos.

95 A felperes ebből arra következtet, hogy a Tubacex-ítéletből nem vezethető le, hogy az egyrészt a társadalombiztosítási pénztár, illetve a Fogasa, másrészt a nehézségekkel küzdő társaságok között kötött adósság-visszafizetési és -átütemezési megállapodások a Bíróság szerint ne minősülnének már önmagukban is állami támogatásnak. Ezt a kérdést a felperes szerint minden egyes ügyben meg kell vizsgálni a magánhitelező kritériuma alapján és az ügy körülményeit figyelembe véve.

96 Ezt követően a felperes előadja, hogy a társadalombiztosítási pénztárnak és a Fogasának mérlegelési jogköre van abban, hogy adnak-e fizetési haladékot vagy sem, illetve abban, hogy adott esetben egy fizetési haladék feltételeit hogyan állapítják meg. Az állami támogatás fogalmi elemét képező egyediség feltétele tehát teljesül a jelen ügyben.

97 A felperes ezen kívül azzal érvel, hogy a Bizottság a jelen ügyben nem megfelelően alkalmazta a magánhitelező kritériumát.

98 Egyrészt előadja, hogy a Bizottság az érvelését arra a hibás előfeltevésre alapozza, hogy „egy esedékes követelés érvényesítéséhez külön indokra van szükség". E tekintetben kifejti, hogy egy fizetőképes adós esetében a magánhitelező azonnal érvényesíti a követelését, amint az esedékessé válik. Ugyanígy, ha egy adós gazdasági nehézségekkel küzd, egy magánhitelező általában nem fizetési haladékot nyújt neki, hanem közvetlenül érvényesíti a jogait, adott esetben a rendelkezésére álló biztosítékok igénybe vételével. Egy magánhitelező csak akkor nem érvényesíti esedékes követeléseit, ha ez gazdasági szempontból célszerűbb megoldásnak látszik, például ha a rendelkezésre álló más lehetőségekhez képest a követelések nagyobb részének a behajtását vagy még jelentősebb veszteségek elkerülését teszi lehetővé.

99 Másrészt a felperes előadja, hogy a jelen ügyben a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa nem úgy jártak el, ahogyan egy ugyanilyen helyzetben lévő hipotetikus magánhitelező eljárt volna.

100 Ezen állítása alátámasztásául elsősorban azzal érvel, hogy a fizetésképtelenségi eljárás nem akadályozta meg, hogy e szervek érvényesítsék a követeléseiket. Kifejti, hogy „egy hitelező jogvédelme [ebben az eljárásban] az eljárás megindulása előtt született követelésekre korlátozódik". A társadalombiztosítási pénztárnak és a Fogasának a fizetésképtelenségi eljárás megindítása után létrejött követeléseit tehát bármikor érvényesíteni lehetett volna. Az 1991-ben és 1992-ben született követeléseket már akkor érvényesíteni lehetett volna. 1996 októberétől kezdve mindenesetre végrehajtási eljárást lehetett volna indítani a behajtásukra.

101 Másodsorban a felperes azzal érvel, hogy egy magánhitelező, aki a társadalombiztosítási pénztárhoz és a Fogasához hasonlóan előjogokat élvez, és biztosítékok állnak a rendelkezésére, nem nyújtott volna fizetési könnyítéseket egy pénzügyi nehézségekkel küzdő adósnak, hanem végrehajtási eljárás útján hajtotta volna be a követeléseit. Nem helytálló szerinte a Bizottság azon érve sem, amely szerint a jelen ügyben a Sniace egyik magánhitelezője sem indított végrehajtási eljárást, ideértve a

Banesto nevű spanyol bankot, amelynek a követelését pedig jelzálog biztosította. Azt állítja, hogy a Banesto kivételével mindezen hitelezők helyzete hátrányosabb volt, mint a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa helyzete. Hozzáteszi, hogy a Bizottság sem a megtámadott határozatban, sem a beadványaiban nem tér ki arra, hogy e hitelezők helyzete összevethető-e a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa helyzetével. Így nincs szó azon követelések behajtásának kilátásairól, „amikről a magánhitelezők lemondtak", a követelések nagyságáról, illetve a hitelezők rendelkezésére állt biztosítékokról. A felperes szerint csak akkor lehet következtetéseket levonni a Banesto magatartásából, „ha több magánhitelező, vagy akár a magánhitelezők többsége a Fogasa helyzetéhez hasonló helyzetben a Banestóhoz hasonlóan járt volna el". Végül jelzi, hogy nem zárható ki az sem, hogy a Sniace egyes magánhitelezői egyben a cég részvényesei is.

102 A felperes szerint továbbá nem állítható, hogy a szóban forgó átütemezési és visszafizetési megállapodások megkötésének célja a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa követeléseinek fenntartása volt. Álláspontja az, hogy egy magánhitelező „azonnal kielégítette volna magát az adós vagyonából annak érdekében, hogy a követeléseinek legalább egy részét behajtsa". Megismétli, hogy egy magánhitelező számára „a fizetési haladék és a részletfizetés csak akkor indokolt, ha ez a rendelkezésre álló más lehetőségekhez képest a követelések lehető legnagyobb részének a behajtását biztosítja", és hogy egy magánhitelező „csak akkor adna haladékot, ha számíthatna az adósa gazdasági helyzetének javulására". Márpedig ilyen javulás a jelen ügyben a következő okok miatt nem volt várható:

— a Sniace árbevétele 1995-ben és 1996-ban erősen csökkent;

— semmilyen olyan intézkedést nem terveztek, ami a vállalkozás gazdaságosságát és életképességét biztosíthatta volna, és az 1996-ban kidolgozott szanálási tervet a spanyol kormány nem tekintette hivatalos szerkezetátalakítási tervnek;

— 1996-ban a viszkózrostpiacot jelentős többletkapacitás jellemezte;

— a következő évekre a viszkózrost iránti kereslet újabb visszaesése volt várható a Közösségben.

103 Ezenkívül a felperes szerint nem helytálló a Bizottság azon alapuló érve, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa követelései elsőbbséget élveztek. Arra hivatkozik, hogy ha a Sniacét felszámolták volna, e két szerv követelései nem lettek volna „korlátlanul behajthatók", mert a dologi biztosítékokkal biztosított követelések élveztek volna elsőbbséget. Utal rá, hogy a Fogasa csak „a követelés iránti igény bejelentését megelőző utolsó 30 nap alatt élvezett abszolút elsőbbséget". Az ezt megelőző időszakban az ingatlanokon fennálló dologi biztosítékokkal rendelkező hitelezőknek volt elsőbbsége e szervvel szemben.

104 Harmadsorban a felperes előadja, hogy egy magánhitelező soha nem mondott volna le a követelései érvényesítéséről egy pénzügyi nehézségekkel küzdő adóssal szemben, és fogadta volna el eközben azt is, hogy az adós újabb tartozásokat halmozzon fel vele szemben.

105 Így a felperes rámutat, hogy a Fogasa az 1993. november 5-i megállapodás megkötése után, amely csak az ezen időpont előtt született tartozásokra vonatkozott, minden hónapban tovább fizette a Sniace munkavállalóinak bérét. Szerinte az, hogy a Fogasának törvényi kötelessége volt ezen bérek fizetése minden hónapban, nem indokolja, hogy nem érvényesítette az esedékessé vált követeléseit adott esetben végrehajtási eljárás útján, és hogy ezáltal tűrte a tartozások halmozódását.

106 A felperes szerint a társadalombiztosítási pénztár is tűrte a Sniace tartozásainak halmozódását. Ennek kapcsán utal rá, hogy a társadalombiztosítási pénztár felé fennálló tartozások 746 millió ESP-ről 1991-ben 3,2 milliárd ESP-re nőttek 1995-re, és a pénztár 1996-ig semmilyen intézkedést nem tett a követelései érvényesítésére. Előadja, hogy 1995-ben a Sniace társadalombiztosítási járuléktartozásai jóval nagyobbak voltak, mint az 1,73 milliárd ESP-nyi saját tőkéje. A társadalombiztosítási pénztár a Sniacétól lefoglalt, 1993. december 31-én 1,034 milliárd ESP-t érő javakat nem értékesítette, noha ekkor már e vállalkozás társadalombiztosítási járuléktartozásai mintegy 2,4 milliárd ESP-t tettek ki.

107 Negyedsorban a felperes azt állítja, hogy egy magánhitelező soha nem nyújtott volna újabb fizetési könnyítéseket egy olyan adósának, aki megsértette a korábbi visszafizetési kötelezettségvállalásait. Annak ellenére, hogy a Sniace nem hajtotta végre az 1996. március 8-i és május 7-i megállapodásokat, a társadalombiztosítási pénztár hajlandó volt megkötni az 1997. szeptember 30-i megállapodást. A Fogasa pedig megkötötte az 1995. október 31-i megállapodást, miközben a Sniace csak részben hajtotta végre az 1993. november 5-i megállapodást. 1998 júniusában a vállalkozás még csak az e két megállapodás szerint járó tartozásai egyharmadát térítette meg. Általánosságban a két szerv a megtámadott határozat meghozatalakor a Sniacéval szemben fennálló követeléseinek csak egy nagyon kis részét hajtotta be.

108 Ötödsorban a felperes azzal érvel, hogy egy magánhitelező megfelelő biztosítékokat követelt volna, mielőtt hajlandó lett volna fizetési könnyítést nyújtani egy pénzügyi nehézségekkel küzdő adósnak.

109 Előadja, hogy a Sniace hitelezői közé tartozó több pénzügyi intézménytől eltérően, akik a követeléseik egészére kiterjedő jelzálogot kaptak biztosítékként, a társadalombiztosítási pénztár 1991 és 1996 között nem kért biztosítékot annak fejében, hogy nem érvényesítette a követeléseit. Különösen azt sérelmezi, hogy e szerv nem kért dologi biztosítékokat az 1997. szeptember 30-i megállapodás megkötése során. A Sniace arra szorítkozott, hogy 1996-ban a társadalombiztosítási pénztárnak és a

Fogasának „közös jelzálogot" javasolt, de ez sem jött létre soha, miközben a társaság működőtőkéjének értéke 1996. december 31-én 25 milliárd ESP-t tett ki. A felperes szerint teljesen irreleváns, hogy a társadalombiztosítási pénztár 1998 augusztusában zálogjogot nyert a Sniace gépparkja felett, mert ez jóval az 1996. március 8-i és május 7-i, illetve az 1997. szeptember 30-i megállapodások megkötése után történt. Hozzáteszi, hogy a Bizottság abból, hogy a Sniace tehermentes vagyona körülbelül 20 milliárd ESP-t ért, nem következtethet arra, hogy a társadalombiztosítási pénztár „relatíve biztos" volt benne, hogy a Sniace fizetésképtelensége esetén behajtja a követeléseit. Utal rá, hogy e szerv vállalta a kockázatot, hogy a Sniace tőkeszerzés céljából a tehermentes eszközeit biztosítékként nyújtja harmadik személyeknek, és emlékeztet rá, hogy a jelzáloghitelezők minden olyan hitelezővel szemben előnyt élveznek, akiknek nem áll rendelkezésére dologi biztosíték, ideértve a privilegizált hitelezőket is.

110 A Fogasának nyújtott jelzálog tekintetében a felperes felhívja rá a figyelmet, hogy az 1998. október 28-i határozat (89) preambulumbekezdésében a Bizottság megállapítja, hogy „ennek természetéről a spanyol kormány ismételt kérés ellenére sem adott további tájékoztatást".

111 Hatodsorban a felperes azt állítja, hogy egy magánhitelező csak akkor nem érvényesítette volna a követeléseit, ha ez számára pénzügyi előnnyel járt volna. Véleménye szerint a késedelmi kamatok és pótlékok, amiket a Sniacénak meg kellett fizetnie a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa részére, nem jelentettek előnyt e szervek számára, mert a megfizetésük ugyanolyan bizonytalan volt, mint a főtartozás összegeié.

112 A Bizottság, utalva a Tubacex-ítélet 45–47. pontjára, először is kijelenti, hogy a Bíróság ebben az ítéletben kimondta, hogy „sem egy nehézségekkel küzdő vállalkozás munkavállalóinak a Fogasa által megelőlegezett összegek, sem pedig azon megállapodások, amelyek célja, hogy a vállalkozás vissza tudja fizetni ezeket az összegeket a Fogasa részére, önmagukban nem minősülnek állami támogatásnak". „Az állami támogatások joga alapján történő vizsgálat tehát a visszafizetési

megállapodások bizonyos rendelkezéseire" korlátozódik. A Bizottság szerint ugyanez vonatkozik arra a haladékra, amit a társadalombiztosítási pénztár a társadalombiztosítási járuléktartozások megfizetésére adott, valamint az e szerv által kötött átütemezési megállapodásokra. Egyrészt e szervek fellépését nem egy magánbefektető magatartásával, hanem egy magánhitelező magatartásával kell összehasonlítani. Másrészt a különböző megállapodásokból az érintett vállalkozás nem nyert új állami forrásokat. Viszonválaszában a Bizottság azt állítja, hogy a Tubacex-ítéletben a Bíróság nemcsak a kamatlábak kérdésében döntött, hanem általánosságban értékelte az egyrészt a Fogasa, illetve a társadalombiztosítási pénztár, másrészt pedig a nehézségekkel küzdő spanyol vállalkozások által megkötött megállapodásokat az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alapján. Végül hangsúlyozza, hogy a 2000. szeptember 20-i határozatot éppen ennek az ítéletnek az átültetése érdekében hozta meg.

113 A Bizottság ezt követően kifejti, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa a rájuk vonatkozó jogszabályok alapján és „a mérlegelési jogkörüket behatároló kényszerhelyzetben és követelmények között" jártak el. Viszonválaszában megjegyzi, hogy „a Fogasa és [a társadalombiztosítási pénztár] vitatott intézkedései nem részesítenek szelektív előnyben egyes meghatározott vállalkozásokat, ahogyan azt az EK 87. cikk (1) bekezdése előfeltételezi". A Spanyol Királyság azzal érvel, hogy a társadalombiztosítási pénztár a Sniace társadalombiztosítási járuléktartozásai átütemezését lehetővé téve a hatályos nemzeti szabályozás szerint járt el. Ez minden olyan vállalkozásra vonatkozik, amely a jelen ügyben vizsgált helyzethez hasonló helyzetben van, így e szervnek a Sniace tartozásai átütemezését elhatározó döntése „általános érvényű intézkedés, és nem az illetékes hatóságok önkényes döntése".

114 Ezen kívül a Bizottság, a Spanyol Királyság támogatásával, vitatja, hogy helytelenül alkalmazta volna a magánhitelező kritériumát a jelen ügyben.

115 Egyrészt a Bizottság és a Spanyol Királyság azt állítják, hogy a felperes a keresetét arra a téves feltevésre alapozza, amely szerint a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa lemondtak a követeléseik érvényesítéséről, avagy elengedték a Sniace tartozásait. A Bizottság szerint az, hogy e szervek átütemezési és visszafizetési

megállapodásokat kötöttek a Sniacéval, éppen azt mutatja, hogy a vállalkozással szembeni követeléseik érvényesítése volt a céljuk. A Bizottság arra is hivatkozik, hogy az említett szervek nem vettek részt az 1996. októberi egyezségben.

116 Másrészt a Bizottság azzal érvel, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa a jelen ügyben egy magánhitelezőhöz hasonlóan jártak el.

117 Elsősorban kifejti, hogy a fizetésképtelenségi eljárás közben a társadalombiztosítási pénztár nem tudta érvényesíteni a Sniacénak az 1991-es és az 1992-es évből származó társadalombiztosítási járuléktartozásai iránti igényét. Ezen kívül semmi ok nincs abból kiindulni, hogy az eljárás megindulása előtt a társadalombiztosítási pénztár ne próbálta volna meg érvényesíteni a neki járó összegek iránti igényét. A Bizottság elismeri, hogy az arra az időtartamra eső társadalombiztosítási járulékok, amelyre a fizetésképtelenségi eljárás vonatkozott ebben az eljárásban behajthatók lettek volna, de úgy ítéli meg, hogy a végrehajtási eljárás nem volt elengedhetetlen, mert a társadalombiztosítási pénztár megfelelő biztosítékokkal rendelkezett. Hozzáteszi, hogy a Sniace az 1993 és 1996 közötti évek nagy részében, valamint 1997 elején szüneteltette a tevékenységét, és így nem állt rendelkezésére bevétel, amiből a járulékokat megfizethette volna.

118 Másodsorban vitatja, hogy a társadalombiztosítási pénztárnak és a Fogasának végrehajtási eljárás útján kellett volna behajtaniuk a követeléseiket az átütemezési és visszafizetési megállapodások megkötése helyett.

119 Ebben az összefüggésben a Bizottság először is arra utal, hogy e szerveknek jobb biztosítékok álltak a rendelkezésükre, mint a magánhitelezőknek. A társadalombiztosítási pénztár követelései az adós fizetésképtelensége esetén elsőbbséget élveztek. A magánhitelezők javára szóló jelzálog-biztosítékok levonása után „a Sniace tehermentes vagyona még mindig körülbelül 20 milliárd ESP-t ért", így a társadalombiztosítási pénztár a vállalkozás fizetésképtelensége esetén privilegizált hitelezőként „relatíve biztos" lehetett benne, hogy be tudja hajtani a követeléseit. A

Bizottság hozzáteszi, hogy az 1997. szeptember 30-i megállapodással összefüggésben a Sniace tárgyalt a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa javára egy jelzálog bejegyzéséről az első ranghelyen a vállalkozás gyártelepére és felszerelésére. Végül a jelzálog nem jött létre, és 1998. augusztus 31-én az a döntés született, hogy társadalombiztosítási járuléktartozások átütemezését a Sniace ingó és ingatlan vagyontárgyain fennálló foglalások fenntartásával biztosítják. Ennek keretében a társadalombiztosítási pénztár 1998. július 6-án zálogjogot nyert a vállalkozás gépparkja felett 3 485 038 195 ESP névleges érték erejéig, ami majdnem az egész főkövetelésének felel meg. A Bizottság szerint a Fogasa is privilegizált hitelező, és 1995. augusztus 10-én a követeléseit teljes egészében biztosító jelzálogjogot kapott.

120 A Bizottság ezt követően előadja, hogy a Sniace egyik magánhitelezője sem hajtotta be végrehajtási eljárásban a követeléseit. Hangsúlyozza, hogy a társaság legnagyobb hitelezője, a Banesto sem kezdeményezett végrehajtást, noha a követeléseit 5 milliárd ESP értékben jelzálog biztosította. Egyébként pedig vitatja, hogy a Fogasához hasonló helyzetben lévő magánhitelező érvényesítette volna a Sniace által adott jelzálogot. E szervnek már csak azért sem volt indoka végrehajtási eljáráshoz folyamodni, mert a Sniace fizetésképtelensége esetén követelései elsőbbséget élveztek.

121 Végül a Bizottság azt állítja, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa „határozottabbak és hatékonyabbak voltak, mint a vállalkozás magánhitelezői". A Bizottság és a Spanyol Királyság kiemelik, hogy e szervek nem vettek részt az 1996. októberi egyezségben. Kifejtik, hogy tekintettel a Sniace bizonytalan pénzügyi helyzetére azok a magánhitelezők, akik részt vettek az egyezségben, és ennek megfelelően követeléseik 40%-át a társaság részvényeivé alakították át, ugyanilyen arányban lényegében lemondtak a követeléseikről. A Bizottság hozzáteszi, hogy az 1996. októberi egyezségben előirányzott adósság-visszafizetési feltételek egyértelműen kedvezőtlenebbek, mint a társadalombiztosítási pénztárral, illetve a Fogasával kötött megállapodások szerintiek. A visszafizetés nyolcéves időszakra volt előirányozva, és a főtartozás nem kamatozott.

122 Harmadsorban a Bizottság azt állítja, hogy a spanyol hatóságok „hihető módon" biztosították róla, hogy a társadalombiztosítási pénztár eljárásának célja „a Sniacéval szembeni minden igény fenntartása" volt. A Spanyol Királyság szerint a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa követelései behajtásának esélye a vitatott megállapodások megkötésével nagyobb volt, mintha a követeléseket azonnal érvényesítették volna. A Bizottság elismeri, hogy az állítólagos támogatások értékelése során nem vette figyelembe sem az 1996 augusztusában kidolgozott szanálási tervet, sem pedig a szerkezetátalakítási tervet, amelyre a spanyol hatóságok a közigazgatási eljárás során hivatkoztak.

123 Negyedsorban a Bizottság azzal érvel, hogy a felperes semmilyen bizonyítékkal nem támasztja alá azt az állítását, mely szerint a társadalombiztosítási pénztár 1991 és 1996 között válaszlépés nélkül tűrte volna a Sniace társadalombiztosítási járuléktartozásainak halmozódását. Megismétli, hogy a fizetésképtelenségi eljárás miatt „ezen összegek egy része nem volt behajtható", és hogy a Sniace a szóban forgó időszak egy részében szüneteltette a tevékenységét. Ezen kívül a Bizottság és a Spanyol Királyság emlékeztetnek rá, hogy a Fogasának jogszabályi kötelessége volt kifizetni a munkavállalóknak azt a munkabért, amit fizetésképtelenség miatt nem kaptak meg, majd ezt követően a megelőlegezett összegek visszafizettetése érdekében a munkavállalók jogutódjaként eljárni.

124 Ötödsorban a Bizottság szerint semmi alap nincs azt feltételezni, hogy a Sniace megsértette volna az átütemezési és visszafizetési megállapodásokat.

125 Hatodsorban a Bizottság és a Spanyol Királyság szerint a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa megfelelő biztosítékokkal rendelkezett (lásd fent a 119. pontot).

126 Hetedsorban a Bizottság utal rá, hogy a spanyol jog szerint a társadalombiztosítási járuléktartozások után automatikusan 20% késedelmi pótlékot és legalább 9% törvényi késedelmi kamatot kell fizetni. A társadalombiztosítási járuléktartozások

iránti igény érvényesítésének elmulasztásával vagy a megfizetésükre adott halasztással ezért az érintett vállalkozás nem jut automatikusan lényeges pénzügyi előnyhöz. A Spanyol Királyság a Tubacex-ítélet 47. pontjára hivatkozva hozzáteszi, hogy a tartozásátütemezési és -visszafizetési megállapodások következtében a Sniacénak nem keletkezett új tartozása az állami szervek felé, így nem állítható, hogy a vállalkozás bármiféle gazdasági előnyhöz jutott volna.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

127 Az EK 87. cikk (1) bekezdése szerint „[h]a e szerződés másként nem rendelkezik, a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet".

128 Először azt kell megvizsgálni, hogy teljesül-e a jelen ügyben az egyediség feltétele, ami az állami támogatás fogalmi eleme (a Bíróság C-200/97. sz., Ecotrade-ügyben 1998. december 1-jén hozott ítéletének [EBHT 1998., I-7907. o.] 40. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-55/99. sz., CETM kontra Bizottság ügyben 2000. szeptember 29-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-3207. o.] 39. pontja).

129 Emlékeztetni kell rá, hogy a tisztán általános hatályú intézkedésekre az EK 87. cikk (1) bekezdése nem vonatkozik. Mindazonáltal az ítélkezési gyakorlat szerint bizonyos szelektivitás jellemezhet olyan intézkedéseket is, amelyek első ránézésre a vállalkozásokra általában vonatkoznak, így ezek is tekinthetők bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését előnyben részesítését célzó intézkedésnek. Ez a helyzet különösen, amikor az általános szabályt alkalmazó közigazgatási szerv diszkrecionális jogkörrel rendelkezik a szabály alkalmazása során (a Bíróság C-241/94. sz., Franciország kontra Bizottság ügyben 1996. szeptember 26-án hozott

ítéletének [EBHT 1996., I-4551. o.] 23. és 24. pontja, a fent hivatkozott Ecotrade-ügyben hozott ítéletének 40. pontja és a C-295/97. sz. Piaggio-ügyben 1999. június 17-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-3735. o.] 39. pontja).

130 A jelen ügyben megállapítható, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa élveznek bizonyos mérlegelés jogkört abban is, hogy kötnek-e átütemezési vagy visszafizetési megállapodásokat, és abban is, hogy hogyan állapítják meg e megállapodások egyes feltételeit, mint például a visszafizetés ütemezését, a törlesztőrészletek összegét, illetve az adósságrendezés fejében felajánlott biztosítékok megfelelőségét. Ez egyrészt világosan következik a két szerv működésére irányadó szabályozásból. A társadalombiztosítási pénztár esetében például a társadalombiztosítási törvény 20. cikkéből és az 1995. október 6-i királyi rendelet 40. cikkének (1) bekezdéséből kifejezetten következik, hogy a társadalombiztosítási járuléktartozások megfizetésére adott átütemezés vagy részletfizetés lehetőség e szerv számára. Az 1995. október 6-i királyi rendelet 40. cikkének (1) bekezdéséből az is kiderül, hogy a társadalombiztosítási pénztárnak mérlegelési jogköre van abban a tekintetben, hogy értékelje az „egyéb különleges körülményeket", amelyek nem teszik lehetővé az adósoknak tartozásaik megfizetését. A Fogasa esetében az 1985. március 6-i királyi rendelet 32. cikkéből következik, hogy a visszafizetési megállapodások megkötése e szerv számára is lehetőség. Egyébként, ahogyan azt La Pergola főtanácsnok a Tubacex-ítélethez előterjesztett indítványának 8. pontjában megállapította (EBHT 1999., I-2461. o.), a munkaügyi és társadalombiztosítási miniszter 1985. augusztus 20-i rendeletének a fenti 7. pontban megjelölt elemei megerősítik, hogy a Fogasának mérlegelési jogköre van az ügyben. Másrészt a Bizottság maga állapítja meg az 1998. október 28-i határozat (81) és (89) preambulumbekezdésében, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az adósságátütemezési, illetve -visszafizetési megállapodások megkötésében, és ezek egyes feltételeinek meghatározásában. Így a (81) preambulumbekezdésben kimondja, hogy „vitathatatlan, hogy a társadalombiztosítási jogszabályok bizonyos mérlegelési jogkört biztosítanak a hatóságoknak az egyedi esetek elbírálásában, és a jelen ügyben éppen e mérlegelési jogkör gyakorlására került sor". A (89) preambulumbekezdésben hozzáteszi, hogy „a Fogasa mérlegelési jogkörében nyolc évig terjedően fizetési haladékot, illetve részletfizetési kedvezményt adhat".

131 Megállapítható ráadásul, hogy a felperes nemcsak azt sérelmezi, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa átütemezési és visszafizetési megállapodásokat kötött

a Sniacéval. Azt is kifogásolja, hogy elfogadták, hogy a társaság megsértette ezeket a megállapodásokat, valamint a társadalombiztosítási pénztár esetében azt, hogy bármiféle átütemezési megállapodástól függetlenül eltűrte, hogy a társaság legalább 1991 februárjától kezdve évekig nem fizette meg a társadalombiztosítási járuléktartozásait. Az viszont vitathatatlan, hogy ezzel a két szerv mérlegelési jogkörén belül járt el.

132 A Spanyol Királyság továbbá nem érvelhet azzal, hogy a társadalombiztosítási pénztárnak a Sniace tartozásait átütemező döntése nem volt önkényes. Annak kizárásához, hogy általános intézkedés történt, nem szükséges azt vizsgálni, hogy önkényes volt-e az eljáró állami szerv magatartása. Elegendő megállapítani, ahogyan az a jelen esetben történt, hogy e szervnek mérlegelési jogköre van az átütemezési vagy visszafizetési megállapodások megkötésében, valamint e megállapodások egyes feltételeinek meghatározásában.

133 Következésképpen az egyediség feltétele a jelen ügyben teljesül.

134 Ezt követően emlékeztetni kell rá, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 87. cikk (1) bekezdésének célja elkerülni, hogy a tagállamok közötti kereskedelmet érintsék azok az állami szervek által nyújtott előnyök, amelyek bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által különböző módokon torzítják a versenyt, vagy azzal fenyegetnek (a Bíróság 310/85. sz., Deufil kontra Bizottság ügyben 1987. február 24-én hozott ítéletének [EBHT 1987., 901. o.] 8. pontja, a C-387/92. sz., Banco Exterior de España-ügyben 1994. március 15-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-877. o.] 12. pontja és a C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben 1996. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 1996., I-3547. o.] 58. pontja). A támogatás fogalmába ezért nemcsak a pozitív juttatások tartoznak bele, mint a szubvenció, hanem azok a beavatkozások is, amelyek különböző formákban enyhítik a vállalkozás költségvetésére rendszerint nehezedő terheket, és amelyek így szűk értelemben véve nem szubvenciók, de ugyanolyan természetűek és azonos hatásúak (a fent idézett Banco Exterior de España-ítélet 13. pontja).

135 A jelen ügyben megállapítható, hogy a társadalombiztosítási pénztárnak és a Fogasának a felperes által panaszolt egyes magatartásformái jelentős üzleti előnyt biztosítottak a Sniace számára.

136 A társadalombiztosítási pénztár esetében az ügy irataiból kiderül, hogy e szerv legalább 1991 februárjától 1997 februárjáig tűrte, hogy a Sniace nem fizeti meg társadalombiztosítási járuléktartozásait, és ezáltal lehetővé tette, hogy a társaság egy összességében 3 510 387 323 ESP összegű tartozást halmozzon fel, nem számítva a 615 056 349 ESP összegű késedelmi pótlékot és a törvényi kamatlábbal számolt kamatot. A társadalombiztosítási pénztár csak az 1996. március 8-i első átütemezési megállapodás megkötésével tett válaszintézkedést arra, hogy a Sniace nem fizette a társadalombiztosítási járulékait. Azon kívül, hogy a Sniace ezt a megállapodást soha nem hajtotta végre (lásd lent a 138. pontot), a társadalombiztosítási pénztár még azt is elfogadta, hogy a társaság 1997 februárjáig újabb társadalombiztosítási járuléktartozásokat halmozott fel azokon túlmenően, amelyekre az 1996. március 8-i megállapodás vonatkozott.

137 Nyilvánvaló, hogy ha a társadalombiztosítási járulékok beszedésére felhatalmazott valamely állami szerv eltűri, hogy e járulékokat késedelmesen fizessék meg, akkor ezzel a magatartásával a kedvezményezett vállalkozást jelentős üzleti előnyhöz juttatja, mivel enyhíti a társadalombiztosítási rendszer alkalmazásából adódó terheit (a Bíróság C-256/97. sz., DM Transport-ügyben 1999. június 29-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-3913. o.] 19. pontja).

138 Az is megállapítást nyert, hogy a Sniace megsértette az 1996. május 7-i megállapodással módosított 1996. március 8-i megállapodást. A Spanyol Királyság szerint e megállapodás tulajdonképpen soha nem lépett hatályba, mert a Sniace „nem fizette az esedékes részleteket". A társadalombiztosítási pénztár azonban ahelyett, hogy követelte volna a teljes tartozás azonnali megfizetését, ahogyan arra ilyen körülmények között jogosult lett volna, hajlandó volt 1997. szeptember 30-án egy új átütemezési megállapodást kötni. Ezzel a magatartásával a társadalombiztosítási pénztár kétségtelenül jelentős előnyhöz juttatta a Sniacét. Amint az az 1998. október 28-i határozat (80) preambulumbekezdéséből kiderül, a végrehajtási eljárás, tekintettel a társaság különösen nehéz pénzügyi helyzetére, a társaság felszámolásához vezethetett volna.

139 A Bizottságnak az az érve, hogy a vonatkozó spanyol jogszabályok szerint a társadalombiztosítási járuléktartozásokat automatikusan késedelmi pótlék és kamat terheli, nem bír jelentőséggel. Azok a késedelmi pótlékok és kamatok, amiket egy súlyos pénzügyi nehézségekkel küzdő vállalkozásnak esetleg fizetnie kell a jelen ügyben a társadalombiztosítási pénztár által a Sniacénak nyújtotthoz hasonló fizetési könnyítés fejében, nem küszöbölik ki teljesen a vállalkozás által élvezett előnyt (lásd ebben az értelemben a fent idézett DM Transport-ítélet 21. pontját).

140 A Fogasa esetében az ügy irataiból kiderül, hogy e szerv a Sniacéval 1993. november 5-én olyan megállapodást kötött, amely szerint ez utóbbi kötelezettséget vállalt 897 652 789 ESP főtartozás, valamint 465 055 911 ESP 10%-os törvényi kamatlábbal számolt késedelmi kamat, összesen 1 362 708 700 ESP megfizetésére egy nyolcéves időszak alatt féléves részletekben. A 897 652 789 ESP volt a Fogasa által elmaradt munkabér és juttatások címén a Sniace munkavállalói számára kifizetett összeg.

141 A megállapodás 1. melléklete szerint, amit a Spanyol Királyság az Elsőfokú Bíróság kérdésére adott válaszként küldött meg (lásd fent a 38. pontot), a főtartozás féléves részleteinek összege a következők szerint fokozatosan emelkedett: 20 000 000 ESP (1994 második féléve és 1995 első féléve), 35 000 000 ESP (1995 második féléve és 1996 első féléve), 55 000 000 ESP (1996 második féléve és az 1997-es év), 80 000 000 ESP (1998-tól 2000-ig), és 71 326 395 ESP (2001-ben). A kamatok fizetését 2000-ig elhalasztották (négy 116 263 978 ESP összegű féléves részlet).

142 A Spanyol Királyság által az Elsőfokú Bíróság kérdésére válaszként adott tájékoztatásból (lásd fent a 38. pontot) kiderül, hogy a Sniace csak nagyon kis részben tartotta be az 1993. november 5-i megállapodást. 1994-ben az előirányzott

20 000 000 ESP-ből 10 000 000 ESP-t fizetett meg, 1995-ben az előirányzott 55 000 000 ESP-ből 30 000 000 ESP-t, 1996-ban az előirányzott 90 000 000 ESP-ből 35 000 000 ESP-t, 1997-ben az előirányzott 110 000 000 ESP-ből 15 000 000 ESP-t és 1998-ban az előirányzott 160 000 000 ESP-ből 120 000 000 ESP-t. Az 1999. március 18-i megállapodással egyébként az 1993. november 5-i megállapodás 1. mellékletébe foglalt visszafizetési tervet visszaható hatállyal módosították.

143 1995. október 31-én a Fogasa egy második megállapodást kötött a Sniacéval, amely szerint ez utóbbi kötelezettséget vállalt 229 424 860 ESP főtartozás, valamint 110 035 018 ESP 9%-os törvényi kamatlábbal számolt késedelmi kamat, összesen 339 459 878 ESP megfizetésére egy nyolcéves időszak alatt féléves részletekben. A 229 424 860 ESP volt a Fogasa által elmaradt munkabér és juttatások címén az 1993. november 5-i megállapodás után a Sniace munkavállalói számára kifizetett összeg.

144 Az 1995. október 31-i megállapodás 1. melléklete szerint, amit a Spanyol Királyság az Elsőfokú Bíróság kérdésére adott válaszként küldött meg (lásd fent a 38. pontot), a főtartozás féléves részleteinek összege a következők szerint fokozatosan emelkedett: 10 000 000 ESP (1996. május 1., 1996. november 1., 1997. május 1., 1997. november 1., 1998. május 1., 1998. november 1.), 15 000 000 ESP (1999. május 1., 1999. november 1., 2000. május 1., 2000. november 1., 2001. május 1., 2001. november 1.), 20 000 000 ESP (2002. május 1., 2002. november 1., 2003. május 1.) és 19 424 860 ESP (2003. november 1.). A kamatok fizetését az utolsó féléves részlet esedékességéig elhalasztották.

145 A Spanyol Királyság által az Elsőfokú Bíróság kérdésére válaszként adott tájékoztatásból (lásd fent a 38. pontot) kiderül, hogy a Sniace az 1995. október 31-i megállapodást sem tartotta be. 1998 decemberéig az előirányzott 60 000 000 ESP-

ből 30 000 000 ESP-t fizetett meg. 1998 decembere és 2001 decembere között az előirányzott 90 000 000 ESP-ből csak 50 000 000 ESP-t fizetett meg. Az 1999. március 18-i megállapodással egyébként az 1993. november 5-i megállapodás 1. mellékletébe foglalt visszafizetési tervet, az 1993. november 5-i megállapodás mellékletébe foglalt tervhez hasonlóan, visszaható hatállyal módosították.

146 Az Elsőfokú Bíróság elismeri, hogy az 1993. november 5-i és az 1995. október 31-i megállapodás tárgyát képező elmaradt munkabér és juttatások kifizetésével a Fogasa a Sniace munkavállalói jogos igényeit elégítette ki. Ebben a tekintetben e szerv eljárása nem tartalmaz állami támogatási elemeket. Egy vállalkozás munkavállalóinak járó munkabér és juttatás azonban a vállalkozás rendes működési költségei közé tartozik, amit elvileg saját forrásaival kell fedeznie. Minden olyan állami beavatkozás, aminek e költségek finanszírozása a célja, állami támogatásnak minősülhet, ha előnyt biztosít a vállalkozás számára, függetlenül attól, hogy a kifizetések közvetlenül a vállalkozásnak történnek-e, vagy pedig a munkavállalói számára egy állami szerv útján. Azzal, hogy eltűrte, hogy a Sniace nem tartja tiszteletben az említett kifizetések következtében létrejött tartozás visszafizetési határidőit, a Fogasa üzleti előnyt nyújtott a Sniacénak, mert enyhítette a rendszerint az ő költségvetésére nehezedő terhet. Ez az előny annál is egyértelműbb, mert tekintettel arra, hogy a Sniace megszegte az 1993. november 5-i és az 1995. október 31-i megállapodásokból származó kötelezettségeit, a Fogasa követelhette volna a teljes követelése azonnali kiegyenlítését, és adott esetben érvényesíthette volna a jelzálogjogát.

147 A Bizottság nem igazolhatja a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa fent leírt eljárását azzal, hogy a Sniace 1993 márciusától 1996 októberéig fizetésképtelen volt. Egyrészt ez egyáltalán nem magyarázza meg, hogy a társadalombiztosítási pénztár miért fogadta el, hogy a Sniace nem fizette meg az 1991-es és az 1992-es évre fizetendő társadalombiztosítási járulékait. Másrészt a fizetésképtelenségi eljárás nem akadályozta meg a Sniacét abban, hogy eleget tegyen a társadalombiztosítási pénztárral és a Fogasával kötött megállapodások szerinti fizetési kötelezettségeinek, annál is inkább, mert ezeket a megállapodásokat az 1997. szeptember 30-i kivételével éppen a fizetésképtelenségi eljárásban eljáró spanyol bíróságok által kinevezett felszámolóbiztossal kötötték. Végül a felperes és a Bizottság egyetértenek abban, hogy a Sniacénak a fizetésképtelenségi eljárás megindulása után keletkezett

társadalombiztosítási járuléktartozásai végrehajtási eljárás útján a fizetésképtelenségi eljárásban mindenképpen behajthatók voltak. Ráadásul az 1991 februárja óta esedékessé vált társadalombiztosítási járuléktartozások, valamint a Fogasa felé fennálló azon tartozások, amelyekre az 1993. november 5-i és az 1995. október 31-i megállapodások vonatkoztak, szintén minden körülmények között behajthatók lettek volna a fizetésképtelenségi eljárás végétől, azaz 1996 októberétől kezdve.

148 A Bizottság arra sem hivatkozhat, hogy a Sniace az 1993 és 1996 közötti évek egy részében, valamint 1997 elején szüneteltette a tevékenységét. Egyrészt ez a tény megint csak egyáltalán nem igazolja, hogy a Sniace nem fizette meg a társadalombiztosítási járuléktartozásait az 1991-es és az 1992-es évre. Azt sem magyarázza meg, hogy a társaság 1994-es és 1995-ös bevétele miért ne lett volna elegendő ahhoz, hogy megfizesse az e két évre fizetendő társadalombiztosítási járulékait. Másrészt a Bizottság az 1993. november 5-i és az 1995. október 31-i megállapodásokkal kapcsolatban nem veszi figyelembe, hogy a féléves részletek összege sokkal kisebb volt a törlesztési időszak elején, mint a végén (lásd fent a 141. és a 144. pontot). Ezenkívül a kamatfizetési kötelezettséget is elhalasztották a törlesztési időszak utolsó két évére (azaz 2000-re és 2001-re) az 1993. november 5-i megállapodás esetében, illetve az utolsó féléves részlet esedékességéig (azaz 2003. november 1-jéig) az 1995. október 31-i megállapodás esetében.

149 Ahhoz azonban, hogy a fent leírt előnyök az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősüljenek, azt is meg kell állapítani, hogy a Sniace rendes piaci viszonyok között nem kapta volna meg őket (a fent hivatkozott SFEI és társai ítélet 60. és DM Transport ítélet 22. pontja). Pontosabban azt kell megvizsgálni, hogy a Bizottság elkövetett-e nyilvánvaló mérlegelési hibát, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa ugyanúgy jártak el, mint egy olyan hipotetikus magánhitelező, aki az adósával szemben a lehetőségekhez képest ugyanolyan helyzetben van, mint ez a két szerv.

150 E tekintetben arra kell emlékeztetni, hogy amennyiben a magánhitelező fogalma kritériumának alkalmazása a Bizottság által, hasonlóan a magánbefektető fogalma kritériumának alkalmazásához, összetett gazdasági értékelést tesz szükségessé, úgy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ennek bírósági felülvizsgálata annak ellenőrzésére korlátozódik, hogy tiszteletben tartották-e az eljárási szabályokat és az indokolási kötelezettséget, helytállóan állapították-e meg a tényállást, nem történt-e nyilvánvaló hiba e tények értékelése során, illetve nem történt-e hatáskörrel való visszaélés (lásd ehhez hasonlóan a Bíróság C-56/93. sz. Belgium kontra Bizottság ügyben 1996. február 29-én hozott ítéletének [EBHT 1996., I-723. o.] 11. pontját és a C-328/99. és C-399/00. sz. Olaszország és SIM 2 Multimedia kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003. május 8-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-4035. o.] 39. pontját; valamint az Elsőfokú Bíróság T-152/99. sz. HAMSA kontra Bizottság ügyben 2002. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-3049. o.] 127. pontját).

151 E vizsgálat előtt vissza kell utasítani a Bizottság azon állítását, amely szerint a Tubacex-ítéletben a Bíróság elvi éllel kimondta volna, hogy sem a társadalombiztosítási pénztár által kötött átütemezési megállapodások, sem a Fogasa által kötött visszafizetési megállapodások önmagukban nem minősülnek állami támogatásnak, és hogy e megállapodásoknak csak bizonyos rendelkezései vizsgálhatók meg az állami támogatásokra vonatkozó szabályokkal való összhangjuk szempontjából. Ahogyan azt a felperes helytállóan megjegyzi, a Tubacex-ügyben megtámadott határozatban a Bizottság azon az álláspontón volt, hogy a két szerv és az ügyben szereplő spanyol vállalkozások által kötött megállapodások csak annyiban tartalmaztak állami támogatási elemeket, hogy az alkalmazott kamatlábak alacsonyabbak voltak, mint a piacon alkalmazottak. Abban az ügyben a felperes Spanyol Királyság a határozatnak csak ezt a részét kérte megsemmisíteni. Nem került tehát a Bíróság elé az a kérdés, hogy önmagában a megállapodások megkötése, illetve az egyéb rendelkezései minősülhettek-e állami támogatásnak.

152 Valóban a Bizottság feladata, hogy minden egyes ügyben és az eset körülményeitől függően ellenőrizze, hogy a társadalombiztosítási pénztárnak vagy a Fogasának egy nehézségekkel küzdő vállalkozás tartozásai átütemezését elhatározó döntése, illetve az átütemezés feltételei összhangban vannak-e a magánhitelező kritériumával.

153 Hozzá kell tenni, hogy a Tubacex-ítéletből a Bizottság által levezetni próbált érv nem lehet perdöntő. A jelen ügyben ugyanis a felperes nemcsak azt rója fel a társadalombiztosítási pénztárnak és a Fogasának, hogy adósságátütemezési megállapodásokat kötöttek a Sniacéval, hanem azt is, és elsősorban azt, hogy eltűrték, hogy ez utóbbi megsértse őket.

154 A megtámadott határozatból, valamint beadványaiból kiderül, hogy a Bizottság három okból ítéli meg úgy, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa úgy jártak el, ahogyan egy magánhitelező.

155 Először a Bizottság összehasonlítja e két szerv magatartását a Sniace magánhitelezőinek magatartásával. Elsősorban azzal érvel, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa tartózkodási jogukkal élve nem vettek részt az 1996. októberi egyezségben, és így a magánhitelezőkkel ellentétben nem mondtak ténylegesen le követeléseik 40%-áról. Hozzáteszi, hogy az egyezségben előirányzott adósság-visszafizetési feltételek egyértelműen kedvezőtlenebbek a magánhitelezőkre nézve, mint a társadalombiztosítási pénztárral, illetve a Fogasával kötött megállapodások szerintiek (a 2000. szeptember 20-i határozat (24) és (25) preambulumbekezdése, az ellenkérelem 17., 52., 60., 65., 101. és 106. pontja, valamint a viszonválasz 26. pontja).

156 Ez az első összehasonlítás nyilvánvalóan hibás. A társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa ugyanis a Sniace magánhitelezőiétől eltérő helyzetben voltak. Jogosultak voltak tartózkodni, a követeléseik elsőbbséget élveztek, és biztosítékokkal rendelkeztek, ami zálogjog volt a társadalombiztosítási pénztár esetében, és egy jelzálog a Fogasa esetében. Ezenkívül a 2000. szeptember 20-i határozat (26) preambulumbekezdésében a Bizottság maga hangsúlyozza, hogy „a közintézmények jogi helyzete, biztosítékai és tartózkodási joga miatt a magánhitelezőknek felajánlott feltételek nem voltak azonosak azokkal a feltételekkel, amelyekben az állami hitelezőkkel sikerült megállapodni", és hogy az e két kategória közötti összehasonlításon alapuló megközelítés nem jelenti a magánhitelező kritériumának helyes alkalmazását a jelen ügyben.

157 Másodszor a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Banesto nem indított végrehajtási eljárást a követelései behajtására, noha jelzálog biztosította őket (az ellenkérelem 53. és 90. pontja, valamint a viszonválasz 26. pontja).

158 Ez a második összehasonlítás nyilvánvalóan semmivel sem meggyőzőbb, mint az első. Nincs semmi az ügy irataiban, ami alapján fel lehetne tételezni, hogy a Banesto a társadalombiztosítási pénztárhoz és a Fogasához hasonló helyzetben volt. Az iratok egyáltalán semmiféle adatot nem tartalmaznak arról, hogy ez a bank milyen körülmények alapján döntött úgy, hogy nem hajtja be a követeléseit végrehajtás útján. Így például semmilyen adat nem áll rendelkezésre a Sniace tartozásai törlesztési feltételeiről, arról, hogy a Sniace mindaddig teljesítette-e vagy sem a Banestóval szembeni szerződéses kötelezettségvállalásait, illetve arról hogy a Banesto a társadalombiztosítási pénztárhoz hasonlóan évekig tűrte-e a tartozások halmozódását. Meg kell állapítani azt is, hogy a Banestótól eltérően a társadalombiztosítási pénztár követelését nem biztosította jelzálogjog. A Spanyol Királyság által a beadványaiban kifejtettek szerint a Sniace csak 1998 második félévében nyújtott kielégítő biztosítékokat a társadalombiztosítási pénztár számára a tartozásai átütemezése fejében.

159 Harmadszor a Bizottság azt állítja, hogy a szóban forgó átütemezési és visszafizetési megállapodások megkötésével a társadalombiztosítási pénztár, illetve a Fogasa „a neki[k] járó összegek behajtásának esélyeit pénzügyi veszteség elszenvedése nélkül igyekez[tek] optimalizálni" (a 2000. szeptember 20-i határozat (30) preambulumbekezdése). A 2000. szeptember 20-i határozat (29) preambulumbekezdése az 1998. október 28-i határozatra utalva a társadalombiztosítási pénztárral kapcsolatban hozzáfűzi, hogy „a társadalombiztosítási pénztár annak érdekében, hogy ne váltsa ki a vállalkozás felszámolását, a végrehajtási eljárás elkerülésével optimalizálta követelése behajtásának esélyeit".

160 Ezeket a megállapításokat semmiféle bizonyíték nem támasztja alá. Egyrészt közvetlenül ellentmondanak a Bizottság azon ismételt állításának, amely szerint a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa kielégítő előjogokkal és biztosítékokkal

rendelkezett ahhoz, hogy semmi oka ne legyen a követeléseit végrehajtás útján behajtani. Másrészt a Bizottság nem rendelkezett kellő információkkal ahhoz, hogy teljes tájékozottsággal meg tudja ítélni a Sniace hosszú távú gazdaságosságának és életképességének a kilátásait. Rá kell mutatni, hogy amikor az Elsőfokú Bíróság pervezető intézkedéssel (lásd fent a 38. pontot) felhívta a Spanyol Királyságot, hogy közölje a Sniace 1991 és 2000 közötti eredményeit (árbevétel, illetve haszon vagy veszteség) és adósságainak összegét, a Spanyol Királyság elismerte, hogy nem rendelkezik ezekkel az adatokkal. Ilyen körülmények között nem adható hitel a Bizottság azon állításának, amely szerint „a spanyol kormány [...] hihető módon biztosította az alperest arról, hogy a társadalombiztosítási pénztár eljárásának célja a Sniacéval szembeni minden igény fenntartása volt". Ráadásul a Bizottságnak semmiféle hiteles és reális szerkezetátalakítási terv nem állt a rendelkezésére a Sniace tekintetében. Mind a Bizottság, mind pedig a Spanyol Királyság többször hangsúlyozta, hogy az 1996 augusztusában elkészített szanálási terv nem elfogadható, és hogy a spanyol hatóságok nem ehhez a tervhez igazodva jártak el (lásd például az EK 87. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást megindító határozatot és az 1998. október 28-i határozat (103) preambulumbekezdését). Ellenkérelmében a Bizottság kifejezetten leszögezte, hogy a szanálási terv nem szolgálhatott az értékelése alapjául (az ellenkérelem 68. pontja). A Bizottság által ellenkérelme 70. pontjában hivatkozott szerkezetátalakítási terv tekintetében elegendő azt megállapítani, hogy maga a Bizottság ugyanebben a pontban elismeri, hogy azt nem nyújtották be hozzá. Az 1998. október 28-i határozata (102) preambulumbekezdésében pedig kifejti, hogy a spanyol hatóságok „nem bizonyították egy megvalósítható szerkezetátalakítási terv létezését". A Bizottság a tárgyaláson kérdésre megerősítette, hogy a megtámadott határozatban e tervet nem vette figyelembe.

161 A fentiekből megállapítható, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a társadalombiztosítási pénztár és a Fogasa vitatott magatartása eleget tett a magánhitelező kritériumának.

162 Ebből következőleg az első jogalapra hivatkozás megalapozott, így a megtámadott határozat 1. cikkének (1) bekezdését meg kell semmisíteni anélkül, hogy szükség volna megvizsgálni a második jogalapot.

Az iratok kiadására vonatkozó kérelemről

163 Keresetében a felperes a Bíróság EK-alapokmányának 21. cikke (jelenleg a Bíróság Alapokmányának 24. cikke), valamint az eljárási szabályzat 65. cikke alapján indítványozta, hogy az Elsőfokú Bíróság szólítsa fel a Bizottságot arra, hogy csatolja a spanyol kormány által a panasz benyújtása és az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás megindítása után előterjesztett észrevételeket.

164 Válaszában jelzi, hogy az Elsőfokú Bíróságnak egyértelműen pervezető intézkedést indítványoz az eljárási szabályzat 64. cikkének 4. §-a szerint.

165 A Bizottság és a Spanyol Királyság ellenzik az indítványt. Előadják, hogy a felperes bizonyításfelvételt indítványoz az eljárási szabályzat 65. cikke értelmében, de nem jelöli meg azokat a vitatott tényeket, amelyeket az iratok bekérésével bizonyítani kíván. Hozzáteszik, hogy a valamely tagállam által a közigazgatási eljárásban előterjesztett észrevételek bizalmas jellegűek.

166 Viszonválaszában a Bizottság rámutat, hogy a felperes válaszában visszavonta a bizonyításfelvétel iránti indítványát, és pervezető intézkedést indítványoz helyette. Ebből arra a következtetésre jut, hogy az eljárási szabályzat 87. cikke 5. §-ának első bekezdése szerint a felperest kötelezni kell azoknak a költségeknek a viselésére, amelyek az általa ily módon visszavont indítvánnyal összefüggésben merültek fel.

167 A Bizottság az Elsőfokú Bíróság által meghozott pervezető intézkedések keretében (lásd fent a 38. pontot) benyújtotta azokat a különböző okiratokat, amelyek bekérését a felperes indítványozta. Ilyen körülmények között erről a tárgytalanná vált indítványról nem kell döntést hozni.

A költségekről

168 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a Bizottság pervesztes lett, a felperes kérelmének megfelelően kötelezni kell a saját költségein túlmenően a felperes költségeinek viselésére is.

169 Az Elsőfokú Bíróság szerint nincs rá ok, hogy a felperest kötelezze azon bizonyításfelvétel iránti indítványával kapcsolatban felmerült költségeknek a viselésére, amelytől válaszában állítólag elállt. Egyértelmű, hogy a felperes eleve azt szerette volna elérni, hogy az Elsőfokú Bíróság pervezető intézkedésként, és ne bizonyításfelvétel keretében kérjen be bizonyos okiratokat. Az tehát, hogy a felperes válaszában ezzel kapcsolatban pontosított, nem úgy tekintendő, mintha visszavonta volna az indítványt, hanem úgy, hogy egyszerűen kijavította az eljárási szabályzat alkalmazandó rendelkezésének megjelölését.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (kibővített ötödik tanács)

a következőképpen határozott:

1) **A 2001/43/EK bizottsági határozattal módosított, a Sniace, SA-nak (Torrelavega, Cantabria) Spanyolország által nyújtott állami támogatásról szóló, 1998. október 28-i 1999/395/EK bizottsági határozat 1. cikkének (1) bekezdése semmis.**

2) **A Bizottság viseli saját és a felperes költségeit.**

3) **A Spanyol Királyság maga viseli saját költségeit.**

García-Valdecasas Lindh Cooke

Legal Martins Ribeiro

Kihirdetve Luxembourgban, a 2004. október 21-i nyilvános ülésen.

H. Jung R. García-Valdecasas

hivatalvezető elnök